Ը. ՏԱՐԻ 2147 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ԱՐԵԳ. 1383–Է. Տ. 12 ՄԱՐՏ 1891–Ն. Տ. 24 ՄԱՐՏ 1891–ՀԻՋՐ. 13 ՇԱՊԱՆ 1308 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԵՎԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԹԵՐԹԱՍԷՐԻ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آروولك

غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան գրանցեալ տարիք	120
» » » »	80
» » » »	60
Գաւառաց » » »	200
» » » »	100
Օտար երկիրներ տարեկան գրանց	50
» » վեցամսեայ »	30

Դուրս գրուած լրագրոյ համար տարբեր գնողութեան կամ եր գրութեան գրուած նամակ կամ գրութիւն առ լրագիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 12 ՄԱՐՏ 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԻՔ

Բովանդակ իտալեան և ամերիկեան լրագրութիւնք կը զբաղին Նիւ-Օրլէանսի ահռելի դէպքերով, որոց վրայ համառօտ տեղեկութիւն մը տուինք։ Ֆրանսական և անգլիական լրագիրք ևս կը ցաւին ամերիկեան քաղաքակրթութեան պատիւ չբերող այսպիսի արկածի մը պատահելուն առթիւ։

Միացեալ Նահանգաց Դաշնակցային Կառավարութիւնը վերջնական տնօրինութիւն չպիտի ընէ Իտալիոյ պաշտօնական բողոքին հանդէպ՝ մինչև որ Լուիզիանայի Նահանգապետն իրողութիւնը տեղեկագրէ Միացեալ Նահանգաց արտաքին գործոց Նախարարութեան, ինչպէս խոստացած է։ Իտալիոյ պահանջումը թէ 11 սպանելոց (ըստ Լինչի օրէնքին սպանելոց) ընտանեաց դրամական հատուցում պէտք է ընել՝ պիտի հաղորդուի Լուիզիանայի Նահանգային ինքնօրէն կառավարութեան, որ պատասխանատու է։ Իսկ եթէ Լուիզիանայի կառավարութիւնը մերժէ զ՝ և է գոհացում ընել, ինդիրը պիտի մատուցուի ամերիկեան դաշնակցային Խորհրդարանին առաջիկայ նստաշրջանին։ Դի բան մ՚ընել անհրաժեշտ կը համարուի՝ Իտալիոյ հետ կնքեալ դաշնագրաց համեմատ։

* * *

Աւելորդ է այս առթիւ կրկնել թէ Ամերիկա կառավարութիւնը կրկին է՝ Նահանգային և դաշնակցային։ Ինչ որ հայերէնի մէջ՝ ի յդոյէ լաւագոյնի՝ ամերիկեան Նահանգ մը կը կոչենք (State), իրօք պետութիւն մ՚է, որ անկախ Տէրութենէ մը կը տարբերի յայտ թէ այնպիսի բաղմաթիւ Նահանգներ կը կազմեն մէկ Տէրութիւն (Ամերիկեան Միութիւնն, American Union), կամ Ամերիկեան Հանրապետութիւն (American Commonwealth)։ բայց իբրեւ Նահանգ կը տարբերի ուրիշ Նահանգներէ այնու զի Նիւթական վարչութեան մասին բոլորովին ինքնօրէն և անկախ է։ Ամերիկեան անձնիրէ Նահանգ ինք կը կարգէ՝ իւր ժողովրդեան քուէով՝ իւր Նահանգապետ, իւր քաղաքապետներ ու դատաւորներ, և ունի իւր յատուկ Խորհրդարան, յորում կ՚որոշուին իւր ամեն օրէնք, կանոնք և ամենայն պայմանք իւր Նիւթական վարչութեան։ Հասարակային գործերու համար, ինչպէս մաքսային կամ առեւտրական գործեր, ազգային պաշտպանութեան գործեր, արտաքին յարաբերութիւններ, Նահանգաց միջեւ յարաբերական կամ հաղորդակցական գործեր, այս Նահանգներ կ՚ընտրեն հասարակային Երեսփոխանութիւն մը և Ներկայացուցիչ մը, որք ի Ուաշինկթըն կը գումարին, և Հանրապետութեան Նախագահին հետ որ բովանդակ Միացեալ Նահանգաց ժողովրդէն կ՚ընտրուի և դաշնակցային նախարարաց հետ որք Նախագահէն կ՚ընտրուին, կը կազմեն դաշնակցային կառավարութիւնը։

* * *

Նիւ Օրլէանսի խնդրոյն մէջ, Իտալիա պատասխանատու կը ճանչէ դաշնակցային կառավարութիւնն, որուն հետ եւեթ ի հաղորդակցութեան կը դտնուի, և դաշնակցային կառավարութիւնը պատասխանատու կը ճանչէ Նիւ Օրլէանս քաղաքին վարչային կեդրոնը՝ Լուիզիանայի Նահանգային կառավարութիւնն, որոյ հողին վրայ տեղի ունեցած են դանդատեալ դէպքերը։

Նիւ Օրլէանսի քաղաքապետ Պ. Շեքսփիր կը յայտարարէ թէ Պ. Փարքերըրն և ընկերք իրաւունք ունէին։ Ինք իւր պաշտօնական գործովք կը պարապէր հանդարտօրէն երբ այս դէպք տեղի կ՚ունենար։ Ինք բան մը չը բրաւ ասոր առաջքը չառնելու նպատակաւ, և չի ցաւիր ասոր համար։ Իտալացիք, անդամք Մաֆիայի, օրէնքն իրենց ձեռաց մէջ առած էին, և նոր մինչև եղանակաւ պատուհասեցան իրենք ալ։

Իտալեան լրագիրք ոմանք առաջարկած լինելով զի Իտալիա իւր վիճակի զրահաւորներէ մին Նիւ Օրլէանսի առջեւ զրկէ՝ պահանջեալ հատուցումները փութացնելու համար, Միացեալ Նահանգաց նաւային սպայք կը պահանջեն փութով զօրացնել ամերիկեան նաւատորմն։ Ամեն վայրկեան կարելի է, կ՚ըսեն, եւրոպեան նաւային հզօր Տէրութեան մը հետ վէճի բռնուիլ, և մեր եղերաց վրայ տեսնել հզօր զրահաւորներ, որք մեր վաճառական նաւահանգիստները թընդանօթի բռնելով, կրնան իրենց ուզածին չափ հատուցում ձեռք բերել, մինչ մեք անփոյթ կը կենանք մեր դրից ընդարձակութեան համաձայն նաւային զօրութիւն ունենալու, այնուհետև մեկուսացեալ կարծելով մեք զմեզ։ Ամերիկեան նաւային մարդիկ առթիւ չեն փախցներ այսպիսի դիտողութիւններ ընելու, և կ՚երեւի թէ նորակազմ երեսի։ Ժողովոյ գործերէն մին պիտի լինի նոր ոճով կարգ մը մարտանաւերու շինութիւնը վաւերացնել։

* * *

Նիւ-Օրլէանսի ընտրողաց արձանագրիչ պաշտօնեայն քննութիւն մը կատարելով յայտարարեց թէ այն սպանեալ երեք Իտալացիք որք Ումբերթօ թագաւորին հպատակ կը համարուին՝ իբրեւ ընտրող արձանագրուած էին Նիւ-Օրլէանսի մէջ։ Ուրեմն, ամերիկեան քաղաքացիութիւն կանխաւ ընդունած էին։ Ըստ այսմ, Լուիզիանայի կառավարութիւնը կը պնդէ թէ խնդիրը միջազգային հանգամանք չի կընար ունենալ։ Սպանեալք արդարեւ իտալացի էին։ բայց այս պաշտօնական իրողութեանց հանդէպ, կարելի չէ այլ ևս պնդել թէ Իտալիոյ հպատակ էին միանգամայն։

Ի վերջոյ, այս ցաւալի եղելութեանց առթիւ շատ մը յայտնութիւնք կը լինին Մաֆիայի աւազակաբարոյ չաղագործաց վրէժխնդրական ահռելի գործոց վրայ։ զորս նոյն իսկ Նիւ Օրլէանսի իտալացի քահանայն յայտարարեր է քաղաքային քննիչ մարմնոյն առջեւ, և իտալացի հիւպատոսը չկրնալով ուրանալ, միայն պախարակեր է քահանայն՝ «խոստովանութեան դաղտնիքն» երեւան հանելուն համար։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖԻՆԼԱՆՏԻԱ

Վերջապէս, ռուսաւ-ֆիննական իրնդիրը լուսաբանեցաւ նոյն իսկ կայսեր կողմէ։ Զայն իւր մտադրութիւններն յայտնեց հրամանագրով մը առ կոմս Հէյդէն ուղղեալ, կուսակալ Ֆինլանտիոյ Մեծ-Դքսութեան, և կայսերական պաշտօնագիրն ի Փեթերսպուրկ և ի Հելսինկֆորս (մայրաքաղաք Ֆինլանտիոյ) հրատարակեցաւ մարտ 18 ին։ Մոսքուեան խմբագիրք որք ժամանակէ մ՚ի վեր ի դէպս և յանդէպս կը հարուածէին զՖինլանտացիս և ապօրէն ճամբաներու կը մղէին զայն՝ պիտի հարկադրուին լուռ կենալ՝ կայսերական յայտարարութենէն ետքը։ Դէթ այսպէս կը կարծէ Թ-ՏՂի ֆիննական թղթակիցն, որուն կը պարտինք նոր Ռ-ՏՂին թարգմանութիւնն, որ առասիկ։

Ռ. ԿՈՍՍՈՒԹԻ ՖԻՆԼԱՆԴԻՍ

«Իմ հրամանաս յունուար 28ին Ֆինլանտիոյ ներկայացուցչաց ժողովը բանալուդ առթիւ, հոգատարք և գիւցազիք, իրենց հաւատարիմ անձնուիրութեան զգացումները մատուցանելով, պարտաւորութիւն համարած էին երկրին յուզեալ գրգռեալ վիճակն յայտնել ինձ, ինչ ինչ տնօրինութեանց պատճառաւ զոր մտադրած եմ՝ Մեծ-Դքսութիւնն աւելի սերտիւ միացնելու համար ռուս Տէրութեան ուրիշ մասերուն հետ։

«Իմ անընդհատ հոգածութիւնս Ֆինլանտիոյ բարեկեցութեան ու ներքին զարգացման համար և ֆիննական ժողովրդեան նկատմամբ բարեացակամութեանս ու վստահութեանս բաղմաթիւ ապացոյցք՝ Ֆինլանտիոյ մէջ այդպիսի տպաւորութիւն մը չէին արդարացներ բնաւ։ Մեծ-Դքսութեան առկայսրութիւնն և առ-դերիշխան վեհապետութիւնն յարաբերութեանց թիւրմեկնութեամբ և ի վնաս իւր շահուց ժողովրդեան մէջ թիւր կարծեաց ծաւալմամբ եւեթ կրնար յառաջ գալ այդպիսի ցաւալի արտայայտութիւն մը ֆիննական ժողովրդեան կողմէ։

«Ֆինլանտիոյ երկիրն, որ ներկայ դարուս սկիզբէն և մասամբ իւրք աւելի հին ժամանակէ մ՚ի վեր ռուս Տէրութեան ստացուածքն ու կայսերական սեփականութիւնն եղած է, երջանկայիշատակ Ալէքսանդր Ա. Կայսեր կողմէ օժտեալ է ներքին վարչութեան մասնաւոր դրութեամբ մը, և նորա շնորհալի հաւատիքն ընդունած է ի պահպանութիւն իւր իրաւանց, առանձնաշնորհմանց, կրօնի և հիմնական օրինաց։ Ն. Կ. Վեհափառութեան յաջորդք հաստատեցին այս հաւատիք։ Այն իրաւունք, առանձնաշնորհմունք, եկեղեցական մասնաւոր կարգ և օրէնք Ֆինլանտիոյ, ցայսօր ի կիրառութեան մնալէ զատ, այլ և այլ նկատմամբք աւելի զարգացան՝ ֆիննական ժողովրդեան պիտոյից համեմատ։ Ուստի, ռուս Տէրութեան ներքեւ Մեծ Դքսութեան ճակատագիրը ցոյց տուած է թէ Ռուսիոյ հետ իւր միութիւն արգելք չէ եղած իւր տեղական հաստատութեանց ազատ զարգացման, և ապաքէն Ֆինլանտիոյ վայելած բարգաւաճումն անվրէպ ապացոյց է թէ Ռուսիոյ հետ իւր միութիւն կը համապատասխանէ իւր սեփական շահերուն։

«Ինչպէս և այնպէս, Ֆինլանտիոյ ինչ ինչ կանոնաց անհամաձայնութիւնը Տէրութեան ընդհանուր օրինաց և Մեծ-Դքսութեան Տէրութեան հետ առնչութեան վերաբերեալ օրինաց ինչ ինչ նկատմամբ անորոշ վիճակը դժբախտապէս առիթ տուած են յառի և թիւր մեկնելու այն տնօրինութեանց նշանակութիւնն, որոց ձեռնարկուած է՝ ռուս Տէրութեան ամէն մասանց համար հաւասար կարգաւորութիւններ իրագործելու։

«Բայց կը յուսամ որ ֆիննական ժողովրդեան ողջմտութիւնը կը ցրէ այս պատրանքներ, և իրենց շահուց ճշմարիտ գնահատմամբ Ֆիննք կը ջանան զօրացնել զՖինլանտիա Ռուսիոյ հետ միացնող կապերը։ Կ՚արտօնեմ զձեզ իմ անուամբս Ֆինլանտիոյ իմ հաւատարիմ հպատակներուս հաղորդել թէ ֆիննական ժողովրդեան նը կատմամբ նոյն համարումն, հոգածութիւնն ու վստահութիւնն ունիմ ինչ որ յառաջագոյն կը տածէի, միանգամայն անվրէպ պահպանելով Ռուսիոյ միապետաց կոչմէ տուեալ իրաւունքներն և առանձնաշնորհումներն, և դիտաւորութիւն չունիմ փոխելու երկրին արդի ներքին վարչութեան սկզբունքները։

«Կը հաւատամ Ֆինլանտիոյ ներկայացուցչաց ժողովոյն միջոցաւ իրենց ամեն դատու ժողովրդեան կողմէ արտայայտեալ հաւատարմական զգացմանց անկեղծութեան, որոց համար իմ անկեղծ շնորհակալիքս կը յայտնեմ, և իրաւունք ունիմ Ֆինլանտիոյ ժողովրդեան անձնուիրութենէն ակնկալել միաձայն գործակցութիւն իմ դիտաւորութեանցս իրագործման, որք կը միտին զօրացնել պետական միութեան կապն ընդ մէջ Ֆինլանտիոյ Մեծ Դքսութեան և Ռուսիոյ։»

ԱԼԵՔՍԱՆԴԻՐ

Ի ՎԻԵՆՆԱ

Վիեննայի ռուսական դեսպան Պ. Վաքարէսքօ իւր պաշտօնէն հրաժարեցաւ անձնական դէպքի մը հետեւանօք։

Փետր. 12ին, Վիեննայի գերման դեսպանին կինը՝ Ռէօյս իշխանուհին՝ երեկոյի մը տուաւ, որուն Պ. Վաքարէսքօ հրաւիրուած էր իւր կնոջ, իւր դստեր և իւր փեսին՝ Կիքա իշխանին հետ։ Իւր որդին Պ. Ռուտոլֆ Վաքարէսքօ, պաշտօնատար ռուսական դեսպանատան մէջ, չհրաւիրուեցաւ։ բայց դեսպանը կարծելով թէ դիպուածական մոռացում մ՚էր այս, մարդ ղրկեց գերմանական դեսպանատունն և հարցուց թէ կարելի չէ՞ որ իւր որդին իրեն հետ բերէ, և նպաստաւոր պատասխան ստացաւ։ Բայց մեծ եղաւ իւր զարմանք երբ երեկոյին իւր ընտանեօք մտնելով դեսպանատան ընդունելութեան դահլիճին մէջ՝ տեսաւ որ Ռէօյս իշխանուհին խոտիւ կը յանդիմանէր իւր որդին՝ իրեն հետ դալուն համար «առանց հրաւէրի» և կը հրամայէր որ նոյնհետայն մեկնի դեսպանատունէն։ Դեսպանն իւր ընտանեօք անմիջապէս մեկնեցաւ, և հետեւեալ օրը գերման դեսպանին ներկայանալով, բացատրութիւն խնդրեց, բայց գոհացուցիչ պատասխան մը չստանալով, անմիջապէս Պուքրէշ գնաց իւր որդւոյն հետ։ Պ. Ռուտոլֆ Վաքարէսքօ ուրիշ դեսպանատան մը մէջ պաշտօնի կոչուեցաւ, և իւր հայր Վիեննայի պաշտօնէն հրաժարեցաւ՝ իբրեւ անձնական խնդիր գոհացում պահանջելու Ռէօյս իշխանէն։ Ռէօյս իշխանուհին հաղորդուն մէկ դիւանագիտական միջոցներ ունէր իրեն անհաճոյ հիւր մը իւր երկրէն հեռացնելու, բայց ամենէն անարգական միջոցն ընտրեց։ որովհետեւ սիպայմամբ կը կարծէր թէ երիտասարդ Պ. Ռուտոլֆ Վաքարէսքօ դրամական անկանոն գործի մը մէջ դտնուած էր։

ՊԱԼԲԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ի Սերպիա օրուան խնդիրն է մաքսապաշտ դրութիւնը։ Սերպիոյն ազգային արհեստագործութիւնն, հաղիւ մանկական վիճակէն դուրս եկած, խեղդուելու վտանգին մէջ կը դտնուի՝ եթէ սերպ կառավարութիւնն ազդու միջոցներ ձեռք չառնու օտար մրցմանց դէմ պաշտպանելու սերպական ճարտարգործութիւնն։ Ի Պելկրատ կը դտնուին այս պահուս հազարի չափ սերպ արհեստագործներ, վարպետներ կամ գործատէրներ և պատուիրակներ, որք ի նպաստ իրենց ձեռնարկութեանց կառավարութենէն կը խնդրեն մաքսային պաշտպանութիւն։ Սերպ կառավարութիւնը խնդիրը կը քննէ լրջօրէն, և ի մասնայ գոհացում պիտի տայ եղեր ազգային արհեստագործութեան այս «արդար պահանջմանց»։

ՊԻԶՄԱՐԲ ԻՇԽԱՆ

Տեղւէ Բ ԹԷԼ կ՚իմացայ Պերլինէ թէ Տեօյչ-Թագեպլատ լրագրին, որ վեց ամսէ հետէ պահպանողական կուսակցութեան պաշտօնական բերանն էր, վ.ը ջերս ծախուելիք է իբր 200,000 ֆրանքի։ Կ՚ըսուի թէ գնողն է Տքթ. Քրիզանտէր, որ կը գործէ իբր պատուիրակ Պիզմարք իշխանի, որոյ քարտուղարն է։ Նախին վարչապետը կ՚ուզէ սեփական լրագիր մ՚ունենալ ի Պերլին։

ՓԱՌՆԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Պ. Փառնէլ իւր մէկ նոր բանախօսութեամբ հրաւիրած էր Փորքի հակափառնէլեան երեսփոխանն զՊ. Մորիս Հիլի՝ հրաժարիլ իւր աթոռէն և վերստին ընտրելի ներկայանալ, Փորքի մէջ փառնէլեան և հակափառնէլեան ոյժերու բաղդատութիւն մ՚ընելու համար։ Պ. Փառնէլ, որ նորընտիր Փորքի երեսփոխան է, կը յարէր որ եթէ Պ. Հիլի ընդունի, ինքն ալ պիտի հրաժարի և նորէն ինքզինք պիտի ներկայացնէ ընտրողաց։ Պ. Հիլի յայտնեց թէ կ՚ընդունի այս հրաւէր։

Պ. Փառնէլի երեսփոխանական պաշտօնէն հրաժարման կը սպասուի այժմ։ Եթէ պայքարն սկսի այս երկուց կուսակցապետաց միջեւ, տեսակին մէջ ամենակատաղի պայքարներէ մին պիտի լինի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՐԲԵՐ

Անգլ. լրագիր մը կը պատմէ հետեւեալը։

«Մի քանի օր առաջ պատմեցինք թէ մարտ 8 ին կիւրակի օրը Պ. Ճաքսընն անուն ոմն իւր կինն եկեղեցիէն դուրս եկած պահուն առեւանգած և տարած է ի Պլաքբրն տան մը մէջ, ուր պաշարուած էր Տիկ. Ճաքսընի ազգականներէ, որք նորա ազատութիւնը կը պահանջեն։

«Պ. Լանքասթրի բողոքանաց վրայ, որ կը գործէ յանուն Տիկ. Ճաքսընի՝ նախորդ հրահանգի մը համաձայն, այս առեւանգման դէպքը նախնական դատարանին առջեւ եկաւ։

«Դատարանը մերժելով Տիկ. Ճաքսընի պահանջումն, յայտնեց թէ ամուսինն՝ ընդունած լինելով դատավճիռ մը որ կը հաստատէ իւր ամուսնական պահանջումներն՝ իրաւունք ունէր զորութիւն բանեցնելու որպէս զի կինն ստիպուի իրեն հետ կենակցիլ։ Հետեւապէս, Տիկ. Ճաքսընի առեւանգումն ու բանտարկութիւնը Պլաքբրնի տան մը մէջ կատարելապէս կ՚արդարանան, և մինչեւ որ չ՚ապացուցուի թէ ամուսինն իւր կնոջ հետ գէշ վարմանց մէջ կը գտնուի, դատարանն այդ գործին չի կրնար միջամտել։»

Տիկ. Ճաքսընի ազգականք կ՚ընդդիմանային իւր ամուսնոյն հետ կենակցութեան վերսկսման։ որովհետեւ Տիկ. Ճաքսընն մեծ հարստութեան տէր է այժմ, և կը կարծեն թէ իւր այս հարստութեան ամուսինը պահանջած է որ իրեն վերադարձուի իւր կին, զոր ժամանակէ մ՚ի ի դրած էր, հեռաւոր ճամբորդութիւն մ՚ընելով։

ՆԱՒԱՊԵՏԻ ԱՐԿԱԾ Ի ՃԻՊՐԱԼԹԱՐ

Շատ ժամանակէ ի վեր նմանը չտեսնուած սոսկալի, քսանհինգ ազէտ մը պատահեցաւ Ճիպրալթարի ծովախորշին մէջ մարտ 17ի երեկոյն, ընկղմամբ Ո-Բէյ- անգլ. շոգենաւուն, Կլասկոյի Անքոր ընկերութեան։ Կ. Պոլսոյ Հեռագրական Գործակալութիւնն, ըստ սովորութեան, աւելի կամ նուազ սխալ, թերի կամ մութ ոճով, համառօտիւ գուժեց այս արկած։

Ո-Բէյ- Նափոլիէ Նիւ Եորք կ՚երթար իտալացի ազգականներ տանելով։ Ընդ ամենայն 830 հոգի կը պարունակէր։ Մարտ 17 երեկոյն դէպ ի Ճիպրալթարի նաւահանգիստը կը դիմէր խարսխելու։ Հոն արդէն խարսխած էին բրիտանական զրահաւորք Ռոնը, Ռոդնէ, Իմփրեգնէբլ, և այլ մարդ։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

«Թէրեւս պէտք էր որ այս մասին հարցումներ ընէի ձեզ։ բայց ոչ, չեմ ուզեր դիտնալ զանոնք։ Վերջապէս, իրրեւ վարձատրութիւն այն ծառայութեան զոր կ՚ուզէք մատուցանել ինձ և իմ աղջկանս, կը պահանջէք որ խոստանամ ձեզ հետ ամուսնանալու եթէ, իր մահուամբը, Լաէռի կոմսը զիս այրի ձգէ։ Ասիկա չէ՞ ուզածնիդ։

—Կատարեալապէս։

—Է՛հ, ասիկա զիս մեծապէս կը զարմացնէ։

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ անկարելի է ինձ համար հասկնալ թէ ինչպէս դուք, դրական մարդ մը, կրնաք գոհանալ խոստմամբ մը որ հիմնուած է պատահարի մը վրայ զոր ոչինչ կը նախազգացնէ և որ իմ կամ ձեր մահէն վերը կրնայ պատահիլ։ կարծեմ մտքերնիդ չէք դրած որ ձեզ հաճելի ըլլալու համար, Լաէռի կոմսը քանի մը օրէն մահացու տենդէ մը պիտի բռնուի, կամ, հաճոյակատարութիւնն աւելի առաջ տանելով, զձեզ գոհացնելու համար ինքզինքը պիտի սպանէ։

Այս վերջին խօսքերն ըսած ատեն, կծու հեգնութեամբ մը, մանկամարդ կընոջ սուր աչքերը դերակոմսին աչքերուն յառած էին, որպէս թէ անոր մտքին մէջ անցածը կարդալ ուզէր։

Քիչ մը լռութեան դերակոմսը։ կոմսուհւոյն նայուածքին մէջ պայծառութիւն մը կար որ զինքը կը նեղէր։

—Լաէռի կոմսը ծերունի մը՞ն է, պատասխանեց, այս վերջին տարիներուն մէջ շատ ծերացաւ։ հեռզհեռէ աւելի կորաքամակ կ՚ելլայ և կը դիմէ երագաքայլ դէպի գերեզման։

—Ես չեմ նշմարած ատիկա, ըսաւ կոմսուհին։ Պ. տը Լաէռ ծերունի մը՞ն է, իրաւ է, բայց ծերունի մը զոր ոչ տարիներն, ոչ դժբաղդութիւնը կրցած են կորացնել։ իր մազերը ճերմկցած են, բայց կրցած է պահել իր երիտասարդութեան ուժն, եռանդն ու զօրութիւնն։ սքանչելի առողջութիւն մը ունի, և հարիւր տարի ապրելու կարող մարդու մը խառնուածքն ու կազմն։

Դերակոմսը շրթունքը խածաւ։

—Այս խօսքը գտնելու համա՞ր էր որ այնչափ խորհեցաք, հարցուց։

—Այո, և կարծեմ թէ կ՚արժէր այս բանին վրայ խորհիլ։

—Ենթադրենք, քանի որ կ՚երևի ձեր փափաքն ալ այն է, թէ ձեր ամուսինն այնչափ ատեն պիտի ապրի որ պիտի կարենայ զձեզ երկուքս ալ թաղել։ աւելի ապէկ իրեն համար, եթէ ինք կը կարծէ թէ երջանկութիւն մը է վերջին ծայր զառամութեան հասնելու չափ ապրիլը։ բայց ատիկա բնաւ արգելք մը չէ իմդիտաւորութեանցս։ Եթէ այնպէս մարդու մը դիմացն որ հարիւր տարի պիտի ապրի կը պնդեմ ձենէ խնդրածիս վրայ, ասիկա կը նշանակէ թէ պահանջոտ չեմ ես և թէ քիչով կը գոհանամ,

—Օ՛հ, թշուառակա՛ն, ըսաւ մտքէն կոմսուհին, Լաէռի կոմսը սպաննել կը խորհի։

—Տեսնենք, լաւ մը մտածեցի՞ք։

—Այո։

—Այն ատեն ուրիշ բան չմնար ընել բայց եթէ գրել ասիկա։

—Ասիկա գրե՞լ, ըսաւ կոմսուհին վերցնելով։

—Այո, ասիկա։

—Ա՜հ, պարոն տը Սանդաք, զիս ո՞վ կը կարծէք։

—Թշուառ կին մը զոր կ՚ուզեմ փրկել իր ողորմելի կացութենէն։ ։ ։ Էլէն, գրէք թէ կը սիրեմ զձեզ։

Կոմսուհւոյն աչքերը բոցավառեցան։

—Բաւակա՛ն է, բաւակա՛ն է, գոչեց, նախատինքը ստասսուութեան մի՛ միացնէք։

Դերակոմսին նայուածքին մէջ մթին վայլակ մը շողաց։

—Այսպէս, շարունակեց մանկամարդ կինը գողդողուն ձայնով մը, այնչափ յանդուգն, այնչափ անզգամ եղաք որ հաւատացիք թէ ես ձեր մեքենայութեանց պիտի մասնակցի, թէ ձեր խորհած ահռելի ծրագիրներուն գործակից պիտի ըլլայի։ Ի՛նչ, պարոն, իրօք, լրջօրէն կարծեցիք թէ պիտի գրէի՞ և ստորագրէի՞ այսպէս բան մը։

—Այո։

—Այս պարագային մէջ, պարոն, յիմար էք դուք։ Լսեցի՞ք, յիմա՛ր էք։

—Հաւատացէք, ընդհակառակն թէ խելքս ամբողջովին վրաս է։

—Է՛հ, Սանդաքի դերակոմս, ես երբեք պիտի չերևակայէի որ այս ատիճան գարշելի անձ մը՞ն էք դուք։ Շատ ատեն է ի վեր գիտեմ թէ ոչ սիրտ ունիք, ոչ արդարասիրութիւն, թէ մարդոց ամենէն գձուձն էք, և այսօր կը տեսնեմ թէ ձեր ապիրատութիւն հաւասար է ձեր կեղծաւորութեան։

—Տիկի՛ն, գոչեց դերակոմսը խռպոտ ու խզդուկ ձայնով մը։

—Կը տեսնեմ որ կատաղութիւնը կը վառի ձեր աչքերուն մէջ։ յայտնեցէք վերջապէս ինքզինքնիդ ինչպէս որ էք։ ։ ։ Դիմակը վար առէք, վա՛ր առէք դիմակը։

—Կը խօսուիք, էլէն, ըսաւ նա ինքզինքը բռնելով, բարկութիւնը չէ որ կը վրդովէ զիս, բայց միայն թէ շատ կը յուզուիմ տեսնելով որ իմ դիտաւորութեանցս այդպէս գէշ կը պատասխանէք։ Ձեր խօսքերը դաժան, անգութ են։ հոգ չէ կը ներեմ ես։ քանի որ դուք էք զայրոյթը ըսողն, ես չեմ վիրաւորուիր։ ես հանդարտ եմ, և կ՚ուզեմ հանդարտ մնալ։

—Օ՛հ, կը հասկնամ ։ ։ ։ կարծեմ նուազ չափ դիւրին չէ զիս խաբելը։ գիտեմ թէ ձեր առերեսութ հանդարտութիւնն ի՛նչ կը նշանակէ ինչ բան կը սքողէ ինքզինքիդ զօրաւոր կը զգաք որովհետեւ ազիկս եւ ես ձեր ձեռքն ենք։ Ես չուտով հասկցայ որ դարանի մը մէջ ինկած եմ։ ։ ։ Այս տունը մտնելէ առաջ աչքիս զարկաւ անոր մեկուսացեալ դիրքն, անոր չարագուշակ երեւոյթն, և սիրոս սեղմուեցաւ, նախազգացում մը ունեցայ ինձ պատահելիք բաներուն։ Աղջիկս եւ ես ձեր ձեռքն ենք, բայց ոչ ձեզ գերի։ Ես այն ատենուան տկար կինը չեմ որ կը դողար վտանգին դիմացը։ դժբաղդութիւնները զիս փոխեցին։ Բաւական ուժ ունիմ ձեզ դէմ մաքառելու համար, քանի որ խնդիրն աղջիկս պաշտպանելու վրայ է։ Թէ որ չէք գիտեր, պարոն տը Սանդաք, ես ձեզ պիտի ցուցնեմ թէ իր զաւակը պաշտպանող մայր մը ինչպէս բան է։

—Ատոնք շատ անօգուտ խօսքեր են, ես ձեզ չըսի՞ թէ դուք և ձեր աղջիկը հոս բան մը չունիք վախնալու։

—Հարկաւ զմեզ սպաննել չէք ուզեր։ ատիկայ չկայ ձեր ծրագրին մէջ։ բայց ձեր մթին խորհուրդներուն մէջ ուրիշ ահռելի բաներ կան։ Ես զձեզ այնչափ լաւ կը ճանչնամ որ գիտեմ թէ որ և է բանի առջեւ դուք չէք յետս ընկրկիր։ Տեսէք, սա գրուածքը, սա գարշելի բանը զոր կ՚ուզիք գրել տալ ինձ, հոգ դրուած է ինչպէս դաշոյնի մը ծայրը իմ կուրծքիս վրայ։ ։ ։ Կը սպառնա՞ս ինձ, իմ առջեւս կը տնկուի սոսկալի վտանգի մը պէս և ինձ կ՚ըսէ թէ ամեն տեսակ բան յուսալու եմ։ Ձեր բոլոր յատակագիծն ատոր մէջ է։ այս մէկ քանի տողերը ձեր դժոխային մեքենայութեան հիմն և առանցքն են։ Ես դուք կարծեցիք, և ո՞վ գիտէ թերևս կը յուսաք որ պիտի գրեմ ասիկա։

—Կը յուսամ։

—Գէշաք էր որ ձեզ պէս անզգամ մը բլլայի կամ թէ ձեր ինձ ազդած զզուանքն ու ատելանքը բոլորովին խելքս գլխէս առնէին և իմ գործերուս գիտակցութիւնը չթողուին իմ վրաս։ Բայց ո՛չ, ես ուժ պիտի ունենամ դիմադրելու այն սոսկալի ազէտից որք ինձ կը սպասեն։ Ես պատրաստ եմ ամեն զոհողութիւն ընելու, նոյն իսկ կեանքս զոհելու։ ինչ որ ալ ըլլան ձեր հնարած տանջանքները, պիտի կրեմ զանոնք։ Այո, կրնաք արիւնս կաթիլ առ կաթիլ հոսեցնել, սիրտս քաշել դուրս հանել, զիս սպաննել, բայց ձեր գործակիցը պիտի չընէք զիս։

Դերակոմսը տժգունած էր և շրթունքը կը կծկէր։

—Քիչ մը առաջ կը պնդէիք թէ յիմար եմ ես, ըսաւ։ բայց դուք էք յիմարը։

Կոմսուհին հրեղէն նայուածք մը արձակեց անոր վրայ։

—Ոչ, ոչ, ըսաւ, չեմ վախնար ձենէ, կ՚արհամարհեմ զձեզ։ Վերջապէս ես ամեն ցաւերը տեսած եմ։ չէք կրնար տանջանք մը տալ ինձ զոր արդէն կրած չըլլամ։

—Այդպէ՞ս կը կարծէք, գոչեց դերակոմսը խուլ ձայնով մը, մինչդեռ իր ծամածռեալ դէմքը զզուելի կերպարանք մը կ՚առնէր։

(Շարունակի)

տանաւք, նաեւ շուէտական Ֆրէյա, որ Կ. Պոլիս կը գանուէր մօտերս։ Անոնցի մեծ գալուն, երբ արդէն մութը կախած էր, Ռ-Ֆէլլ չկրցաւ դէմ դնել հարաւ-արեւմտեան բուռն քամիին և հոսանքին, և գնաց զրահաւորին առաջակողմն բախեցաւ, որ զինեալ է թշնամի նաւեր ծակելու սահմանեալ սուր և զօրաւոր պողպատեայ ծայրով մը, որ խրեցաւ դէպ բախտ շղթենաւուն կողին մէջ։ Հինգ վայրկենի մէջ ընկղմեցաւ Ռ-Ֆէլլ։

Ազնիւ տեսարանն որ յայնժամ տեղի ունեցաւ՝ աննկարագրելի էր։ Հարիւրաւոր գաղթականներ, կիներ և տղայք, ի ծով թափելով՝ նաւուն ցնցումէն մղեալ կամ կոխակոց կատաղութենէն, սրտայոյզ աղաղակներ կ'արձակէին, որք կը լսուէին ցամաքէն, ուր չուտով մեծ բազմութիւն հաւաքեցաւ, անզօր յուսահատութեամբ դիտելով այս հարիւրաւոր խղճալեաց ընկղմումն։ Անմիջապէս անգլ. մարտանաւք և շուէտական նաւը մակոյկներ և շոգեմակոյկներ վարիչուցին և ալեաց կատաղութեան մի զմիոյ կեր զոհ դացող դժբախտ արարածներէն ըստ կարի փրկեցին։ Անգլ. և շուետական նաւազք մեծ քաջութիւն ցուցուցին։ Անգլ. նաւասի մը մանաւանդ իւր զրահաւորին բարձրութենէն տեսնելով կին մը որ վարը կը խեղդուէր՝ ակներեւ մահուան վտանգն աչքն առնելով կատաղի կոհակաց մէջ նետեց ինքզինք և փրկեց կինն։ Այսպիսի դէպքեր շատ եղան, բայց դժբախտաբար 830 հոգիէն 292ը միայն փրկուելով, 538ը խեղդուեցան։ Հաշուելով անգլ. երկու նաւազներն որք ուրիշներ ազատելու համար իրենց կեանքը վրայ տուին և ցամաք հանուելէն ետքը մեռնողներն, այս ահաւելի նաւաբեկութեան զոհերն 576 հոգի են։ Նաւապետ Մաք Բէկ ազատեցաւ։ Ձիպրալթարի ծովեզերքը դիակներով ծածկուեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այս առաւօտ Մեծ-Եպարքոսին այցելութիւն տուաւ, ի Նշան Թաշ. Բարձրութեան ապարանքն երթալով։

Կրօնական ժողովին ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարանի, առնապետութեամբ Դեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նար-Պէյի և այլ և այլ անհատական ու ամուսնական խնդիրներով զբաղելով հետեւեալ տնօրինութիւններն եւս ըրաւ։

Զատկական տօներու առթիւ որոշեց որ Դեր. Արիստակէս եպիսկոպոս Դերձակեան՝ ի Թոփգաբու և Արժ. Մեսրոպ վարդապետ Ճերմակեան ի Կէտիկ Փաշա առժամեայ քարոզչի պաշտօն վարեն մինչեւ Նոր Կիրակի։

Մայր եկեղեցւոյ Արժ. Տ. Եղիշէ քահանայն նոյն եկեղեցւոյ Ռ.ադերէց ընտրուած ըլլալով, ժողովը վաւերացուց այդ ընտրութիւնը։

Երզնկայի Մեծ Ագրակ գիւղացի Դաւիթ Աւետիսեան անուն անձը Հաճնոյ եպիսկոպոսին կողմէ դաղտագողի քահանայ ձեռնադրուած և կրօնական ժողովին թէ՛ ձեռնադրութիւնը մերժած և թէ՛ նոյն եպիսկոպոսին յանդիմանութեան դիր ուղղած էր։ Արդ, նոյն գիւղացիներէ մէկ քանին երէկ ժողովոյ ներկայանալով խնդրեցին որ այդ անձ իրրեւ քահանայ ճանչցուի, սակայն ժողովը իւր նախկին որոշման վրայ հաստատ մնալով, մերժեց գիւղացւոց այդ խնդիրքը։

Մայր եկեղեցւոյ Տ. Աթանաս քահանայն, որ անսահման ժամանակաւ փիլոնազրկութեան դատապարտուած էր, զղման գիր մը մատուցած ըլլալով, ժողովը ներումն չնորհեց յիշեալ քահանային։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ հեռագիր մը ուղղելով Զմիւռնիոյ գաւառական վարչութեան, ծանոյց թէ վիճակին նորընտիր առաջնորդն Դեր. Ներսէս Ծ. Վարդապետ Արսլանեան յառաջիկայ հինգշաբթի օր մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի Զմիւռնիա ուղեւորելու համար։

Զմիւռնիոյ գաւառական վարչութիւնն ալ ինքնաբերաբար էր որ իրենց առաջնորդը շուտով երթայ իւր պաշտօնի գլուխն անցնելու։

Դեր. Ներսէս Ծ. վարդապետ Արսլանեան երէկ կրօնական ժողովոյ ներկայանալով իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

Թիֆլիսի հայ լրագրաց միոյն փետր. 26ի թուոյն մէջ կը կարդանք հետեւեալը։

Էջմիածնից մեզ գրում են.—«Այստեղ պտտում է հետեւեալ լուրը, որ հաղորդում ենք առանց երաշխաւորելու ճշգրտութիւնը։ Կաթողիկոսը մտադիր է եպիսկոպոս ձեռնադրել Աբեղայ Նահապետեանին, որից յետոյ Նահապետեան կերթայ իբրեւ առաջնորդ Աստրախանի թեմը, իսկ Աստրախանի թեմի առաջնորդ Գէորգ եպիսկոպոս Սուքէնեանին մտադրութիւն կայ թիֆլիս տեղափոխել։»

Կ'իմանամք թէ Ազն. Տիկին Զապէլ Ցիմարգլեան՝ Դպրոցասէր Տիկնանց խնդրանաց զիջանելով, վերոյիշեալ ընդունելի է ընկերութեան Տնօրէն Խորհրդոյ ատենապետութեան պաշտօնը, զոր տարիներէ ի վեր անքան արժանապէս կը վարէր։

Ֆէրիգիւղէն արժանահաւատ անձ մը հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ։

Բերայի նորընծայ քահանաներէն Դաբեգին Ս. Մարտիրոսեան յետ իւր արիացման՝ ասկից մէկուկէս ամիս առաջ բազմականութեան Մկրտական ճիւղին յարած էր, այնքան ջերմեռանդութեամբ որ մինչև իսկ իրեն օրինակին հետեւելու հրաւէր կարդացած էր զինքը ձեռնադրող եպիսկոպոսին և Բերայի քահանայից դասուն։ Այժմ յիշեալ կրօնափոխ քահանայն կրկին Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ գիրկը վերադառնալ փորձած է, և առանց Պատրիարքարանի արտօնութեան և հաւանութեան՝ իւր քահանայական զգեստներն զգենով՝ անցեալ կիւրակէ օր իւր մի քանի արբանեակներով Ֆէրի գիւղի եկեղեցին դիմած է որպէսզի ժողովրդեան աչքը շլացնելով անոնց համակրութիւնը գրաւէ և անպատիժ վերստին քահանայագործէ նոյն գիւղին մէջ։

Թիչեալին սոյն ընթացքը՝ Ֆէրի-գիւղի հայ ժողովրդեան զայրոյթ և վիշտ պատճառած է, և կը յուսամք որ Ադ. Պատրիարքարանը վաղ ընդ փոյթ զինքը նոյն գիւղէն հեռացնելու մասին անմիջական տնօրինութիւն մը կը բարեհաճի ի գործ դնել։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆՔ

Բ. Դրան առանձնաշնորհեալ Նահանգաց գիւանին դեր-տնօրէն անուանեցաւ նոյն գիւանի քարտուղարներէն Բէյազ պէյ։

Սանիյէ Միւթէֆազի ատիճան տրուեցաւ Հանեան երեւելիներէն Ահմէտ պէյի։

Սալոնիկի ասիճան՝ Կրէտէի վերաքննիչ ատենին առաջին ընդհանուր դատախազի առաջին քարտուղար Լամի էֆէնտիի, Բէյշիր օսմանեան հիւպատոսարանին քանչէլէր Ասրմ պէյի, Եանեան Նահանգին Մէարիֆի տնօրէն Ահմէտ Ֆէյզի էֆէնտիի, Մանաստիրի Նահանգին Մէարիֆի տնօրէն Համիտ էֆէնտիի, Արշիպեղագոսի կղզեաց Նահանգին Մէարիֆի տնօրէն Տանիշ Թէվֆիզ պէյի, Ճիտէյի Օսման էֆէնտիզատ Մահմուտ էֆէնտիի և Տրապիզոնի երկրորդական վարժարանին տնօրէն Իսմաթ պէյի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Եգիպտոսի Շերիի գործոց վերատեսուչ Ապտուլլահ Ճէմալէտտին էֆէնտիի։

Զորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ բժշկական վարժարանին փիրարուժական գործոցութեանց օգնական՝ դեր-հաղարապետ Տոքթ. Ճէմալ էֆէնտիի։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիյէ եմէնցի Նագիպ Ապտուլլահ էֆէնտիի։

Ի ԿԱՔՍ. ՊԱԼԱՏ

Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Վսեմ. Բաֆֆ փաշա երէկ իրիկուն կայս. պալատ հրաւիրուեցաւ և ստացաւ Վեհ. Սուլթանին հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Մէարիֆի բարձրագոյն ժողովոյ նախագահ Ալի Հայտար էֆէնտի և Քաղաքապետ Բրաման պէյ երէկ Բ. Դուռն երթալով, յայնորդարար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին հետ։

ՄԷՀՄԷՏ ՇԱՖԻՐ ՓԱՇԱ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ Մէհ. մէտ Շաֆիր փաշա, Նախագահ Մաղերեան հրացանաց քննիչ յանձնաժողովին, Ն. Վեհափառութեան անձնական սպայակոյտին Ֆէրիգ անուանեցաւ, փոխանակ վախճանեալ Վէլի Բիզա փաշայի։

Մէհմէտ Շաֆիր փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով շնորհակալութիւն ու երախտագիտութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանի այս շնորհացը համար։

ՊԷՐԱԹ ԿԻՃԷՍԻ

Այս գիշեր իսլամայ Պէրաթ Կիճէսիի տօնն ըլլալով, ժպիտներու մինարէները կանթեղներով պիտի լուսաւորուին և հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք պիտի ըլլան վան կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

Վաղն եւս բոլոր Նախարարք եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք կայս. պալատ պիտի երթան ի շնորհաւորութիւն։

— —

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Տպագրական Տեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Տրապիզոնէն, Տիարպէքիրէն և Բաղչէն 10 մարտ թուականաւ եկած հեռագիրներու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

— —

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐՈՒՄ

Պոլսոյ կեդրոնական բանտի տեսչութիւնն երէկ տումար մը ներկայացուց Դատական Նախարարութեան, որ այսօր վաղը զայն պիտի մատուցանէ Վեհ. Սուլթանին։ Այդ տումարի մէջ նշանակուած են 99 բանտարկեալց անուններն, որք իրենց պատժոյն երեք չորրորդ մասն աւարտած ըլլալով, Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ ազատ պիտի արձակուին։

— —

ՍՈՒՐԲԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Սուրբի Հիւմայունն երէկ Էվդաֆի Նախարարութեան կողմէ յանձնուեցաւ Սուրբ Էմինի Ռիֆաթ փաշայի, որ հանդիսաւոր կերպիւ կայսպալատ փոխադրեց զայն։

ՄՆԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

Լոնտոնի Համալրս և որդիք յունական հանրածանօթ սեղանաւորական տան վերաբերեալ աննպաստ զրոյցք կատարելապէս հաստատուած են։ Այս տուն ծանր վնասներ կրած ըլլալով, ժամանակէ մ'ի վեր ձեռնարկած էր հաշուեյարդարութեամբ իւր գործերը դադրեցնելու, և արդէն այս գործողութիւն ըստ բաւականին առաջ տարուած է։

Նմանապէս հաստատուած է Լոնտոնի և Օսեսալի Ռաֆալովիչ տան սնանկութիւնը։ Այս մեծ տուն երկու միլիոն ռուպլի պարտուց փոխարէն մէկ միլիոն ռուպլի գոյք ցոյց տուած ըլլալով, հարիւրին յիսուն կը վճարէ պահանջատարց։

Հայ սեղանաւորական տուն մը, որ առեւտրական պարտամուրհակներու գործերէ վնասուած էր, ինչպէս վերջերս ակնարկեցաւ, զանազան օգնութեանց շնորհիւ նոր դրամագլուխ մը վերակազմած ըլլալով, ըստ առաջնոյն կը շարունակի։

Իսկ Մանդէօռի այն լուրին վրայ թէ Պոլսոյ կողմէ հայ դրամատուն մը 20 հազար ոսկւոյ պարտքով մնանկացեր է՝ մասնաւոր տեղեկութիւն մը չունինք և կը կարծենք թէ ճիշդ չէ։

— —

ՎԵՐԱԲԵՆԻՉ ԱՏԵԱՆ

Պոլսոյ վերաքննիչ ատենի անդամք ամանք հետեւեալ կերպիւ փոխոխուած են. Թաղւոր էֆէնտի Եղեռնագատանը փոխադրուած է, Ակեակ էֆէնտի՝ վերաքննիչ ատենի առեւտրական ճիւղն և Նիքօլաքի էֆէնտի՝ նոյն ատենի Հուդուդի ճիւղը։

ԴԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մէրսէյլէր կիմանայ թէ Տէրսիմի ցեղապետներէն հարիւր քսան երկու հոգի տեղական կառավարութեան դիմելով, հնազանդութիւն յայտնած են։

—Բաբերդի Մալաթիոյ գաւառին մէջ 234 անուր վայկատուն ցեղերու բնակութիւն հաստատել տրուած է։

—Նոյն նահանգին այլ եւ այլ տեղերուն մէջ հարիւրի մօտ աւազակներ ձերբակալուած են, ոմանք ողջ և ոմանք ալ սպաննուելով։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Ֆրանսական դեսպան Մոնդէպէլլո կոմսը չաբաթ գիշեր հացկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ էին՝ գերմանական դեսպան Պ. տը Բատովիձ, Վսեմ. Ցարութիւն փաշա Ցատեան, Նաւմ էֆէնտի իւր տիկնոջ հետ, և դեսպանատանց ոմանց խորհրդականք։ Սեղանէն յետոյ Մոնդէպէլլո կոմսուհին բազմաթիւ հրաւիրեալներ ընդունեց և նուագահանդէս մը կազմակերպուեցաւ, որ տեւեց մինչեւ կէս գիշեր։

— —

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երէկ ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ և խորհրդակցութիւններ կատարեց մայրաքաղաքիս մեծ ժողոցները Տէրքօսի ջրով ողողելու խնդրոյն վրայ։

—Բաղաքապետութիւնն որոշած է նորոգել Բեազտխանէ և Պէօյիւքտէրէ տանող խճուղիներն և ամեն օր ջրել թէ՛ այդ և թէ ուրիշ զրօսավայրեր տանող ճամբաները։

ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղին որոշմամբ, ցամաքի վրայ, ծովու, դեպերու և դեսակներու մէջ առանց արտօնագրի որսորդութիւն ընող անձանց որսի վերաբերեալ գործիներն ու որսերը գրաւուելով, պիտի վաճառուին և գոյացած դրամը պիտի յանձնուի Հանրային Պարտուց Վարչութեան։ Միայն մակոյկները, նաւակներն և այլն չպիտի ենթարկուին այդ որոշման։ Գրաւեալ գործիներու մէջ եթէ զինուորական հրացաններ գտնուին, առանց վաճառուելու ուղղակի Թնդանօթարանի վարչութեան պիտի ղրկուին։

— —

ԲԱՐԲԵՐԻՆ ՆԱՀԱՆԳԸ

Բարբերդի նահանգին ընդհանուր հասութից գումարը 16,882,030 ղրուշի հասած է։ Մալաթիոյ ափիոնի տասանորդի տուրքն, որ այդ հասոյթին մէջ հաշուած է, 7500 ոսկիի փոխարէն վարձակալութեան տրուած է։ Այս բերք ամբողջովին օտար երկիրներ կը ղրկուի։

Բարբերդ քաղաքին շրջակայ գիւղերէից մէջ մէկ միլիոն օխա բամբակ յառաջ եկած է, որուն իւրաքանչիւր օխան հինգ-վեց ղրուշի կը ծախսուի։ Այդ հաշուով դուրսէն 50,000 ոսկիի մօր գումար մը պիտի ներածուի նոյն քաղաքը։

Բարբերդի կեդրոնին մէջ 7000 ի չափ նապաստակներ որացուած են։ Թէ՛ այս և թէ շրջակայից մէջ որսացեալ նապաստակներու մորթերը վաճառականաց կողմէ կը հաւաքուին Եւրոպա ղրկուելու համար։

— —

ԲԻՒՐՏ ՀԵԾԵԼԱԶՕՐՔ

Լայտի ընկերութեան Տէնօ շոգենաւն, որ Սպարապետի Դրան կողմէ վարձուած էր, երէկ իրիկուն ժամ 11 ½ին Տրապիզոն ուղեւորեցաւ, ուրկից մայրաքաղաքս պիտի բերէ Երթողուլ կազի հեծելազնդէն ուխտաւորի չափ քիւրտ հեծելազօրքեր։ Շոգենաւին մէջ կը գտնուին կայս. Թիկնապահք, զինուորական սպայք և երկու խոհարարներ։ Տէնօ շոգենաւը 700 օսմանեան ոսկիի վարձուած է։

* * *

Մանուցուած է Դ. զօրաբանակի հրամանատարին թէ Բիւրտ և Դարաբաքաք ցեղերէ հեծելազօրաց դունդեր կազմելու մասին նոյն ցեղերու պետերուն կողմէ մատուցուած ծառայութիւնը Վեհ. Սուլթանի բարձր գնահատման արժանացած է և թէ պէտք է իրենց հաղորդել Ն. Վեհափառութեան կայսերական բարեները։

— —

ՔՕԽԻ ՀԵՏԵՒՈՐԴԷ

Շաբաթ օրը կայսերական բժշկական վարժարանին մէջ յանձնաժողով մը գումարեցաւ՝ լսելու համար Եօրկաքի էֆ. անուն դեղագործին բացատրութիւններն իւր գիւտի մասին. բայց Տքթ. Խօրասանճեան էֆ. բացակայ լինելով, Ֆէյզի փաշա, գնդապետ Նաիմ պէյ և Տքթ. Ֆոն Տիւրինկ որոշեցին նիստն ուրի օր յետաձգել։

— —

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆն

Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանն ու դեսպանուհին որք զբօսական պտոյտ մը կը կատարէին դէպ ի Վերին Եգիպտոս, մարտ 1ին Գահիրէ դարձեր են, ուր պիտի մնան մի քանի օր։ Կը կարծուի թէ Պառոն Պլան, որուն երկամեայ նոր արձակուրդ մը ստանալը ծանուցուեցաւ, իւր կառավարութեան կողմէ Հռոմ կոչուելու է, ուր ընտանեօք պիտի երթայ Եգիպտոսէն և յունիսի սկիզբը մայրաքաղաքս պիտի դայ։

Պ. Վ. ԲԱՇԼԱՐՑ

Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան անգլ. պատուիրակ Պ. Վիլսընդր Բալլարտ որ, ինչպէս կը յիշուի, Լոնտոն ուղեւորած էր մաքսային հասոյթներով երաշխաւորեալ փոխառութեան արժէքներուն փոփոխման համար, յաջողութեամբ ի գլուխ հանած ըլլալով իւր պաշտօնը, շաբթուս վերջը մայրաքաղաքս կը դառնայ։

ՀՈՍԻ ԳԻՆԸ

Ռուսիոյ մէջ ցորենի գինը բարձրանալու վրայ ըլլալուն պատճառաւ, մայրաքաղաքիս հացագործք արտօնութիւն խնդրած են Քաղաքապետութենէն՝ հացի գինը բարձրացնելու։ Քաղաքապետութիւնը նկատողութեան առնելով անոնց պատճառաբանութիւնն, հաւանած է որ օխա գլուխ 5 փարայի բարձրացում մը ըլլայ հացի գնոյն վրայ։

Թուրք լրագրաց Մանդէօռի այս լուրը արտատպելով կը յարեն թէ այս մասին տակաւին պաշտօնական դեկոյց մը եղած չէ։

— —

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵԶԱԿԱՆ ՓՈՐՁ ՄԸ

Նէնիգիւղի մէջ կիրակի երեկոյ, յոյն աղքատ աղջիկ մը, իւր նշանածին մի ուրիշ տուն այցելութենէն յետոյ, նախանձու զայրոյթի վայրկենի մը մէջ անձնասպանութեան դիմել փորձելով, եւ տան մէջ չգտնելով թունաւորիչ բան մը, կանթեղին մէջի քարիւղը խմեց ամբողջապէս։ Սամանքան, այս անակնկալ պարուհանութենէն զրգռեալ, խանգարեցաւ և պատճառած ցաւէն աղջկան արձակած աղաղակներէն թաղեցին յուզեալ, օգնութեան դիմեցին բաւական դժուարաւ, որովհետեւ սենեակը մութին մէջ թաղուած էր, առ ի չգոյէ կանթեղի և վտանգաւոր էր ճրագով աղջկան մօտենալ։ Բարեբաղդաբար յաջողեցան տարօրինակ ըմպելւոյն ազդեցութեան առաջքն առնուլ։ Քարիւղարբու օրիորդին նշանածն ալ, արդէն վրայ հասած էր, և նոյն խաւարին մէջ կը տեսնէր իւր ապագայ կենակցին զգացմանց ատիճանը։

ԿՐԿՆԱԿ ՈՃԻՐ ՎԻԺՄԱՆ ՄԻՋՈՑՈՒ

Պատմագրաց հետեւեալ նորագոյն ծանօթութիւնները կը հրատարակէ այս ոճրին վրայ զոր պատմեցինք երէկ։

Շաբաթ օրն ոստիկանութիւնը դատական իշխանութեան ղրկեց Գլէօրաթրա անուն յոյն դայեակին գործին վերաբերեալ թուղթերը։ Այդ կին, ինչպէս կը յիշուի, ամբաստանուած է իրր սպանիչ Էվանթիայի՝ վիժման փորձ մ'ընել տալով նմա։

Մեր ընդունած նորագոյն տեղեկութիւնները թոյլ կուտան մեզ այս գարշելի գործին մի քանի մանրամասնութիւններն ուղղել, մանրամասնութիւններ՝ որոց ճշդութիւնը զոհին վրայ դիրքնութիւն կատարող բժշկաց յայտարարութենէն կախում ունի։ Ոստիկանութեան բժշկաց տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Էվանթիա մեռած է չէ թէ ոչ է դեղ խմելով, այլ արեան կորուստէն յառաջ եկած թալուկի մը հետեւանօք։ Այս յայտարարութիւն կը ծանկէ պատասխանատուութիւնն այն բժշկին որ Գլէօրաթրայի տուած էր վկայագիր մը յայտնող թէ Էվանթիա թալուկէ մեռած է, վկայագիր՝ որ ամբաստանելոյն ծառայեց թաղման արտօնութիւն ստանալու։ Ոստիկանութեան բժշկաց տեղեկագրին համաձայն՝ մանկամարդ Էվանթիայի մահուան պատճառն է գործողութեան միջոցին արեան կորուստը։

Առաջին փորձէ մը ետք, արիւնը սկսած լինելով առատօրէն հոսիլ, մայրն դադրեցուց իւր գործն՝ աղէտալի վախճանէ մը վախնալով և արիւնահոսութիւնը կեցնելու համար մեծաքանակ բամբակ գործածեց։ Դիաքննութեան պահուն Էվանթիայի արգանդէն բամբակ գտնուեցաւ։ Բժիշկք հաստատեցին թէ մանուկը մօրմէն առաջ մեռած է։ Գալով այս ոճիրը գործել տուող անձին, ցայսօր այր իւր վրայ ծանրացող յանցաւորութեան նշան մը երեւան ելած չ'ըլլալով, կը շարունակէ արձակ համարձակ շրջիլ։

Գլէօրաթրա Կալաթա Սէրայի բանտը կը գտնուի։ Այս դայեակ Վասիլի անուն ոստիկանութեան նախորդ գործակալի մը կինն է, որ այժմ բաժնուած է անկիցներայի փոխ կառավարիչ Վսեմ. Իսմայիլ պէյ, տեղեկանալով որ ուրեմն ամուսնոյն դի մանկամարդ կին մը ալ կը գտնուի Գլէօրաթրայի բնակարանն ուր կը բնակի նոյնպէս ուրիշ մէկ մը, հրամայած է խիստ հսկողութեան տակ առնուլ այդ տունն։

Դատական բարենորոգմանց յանձնաժողովն՝ շրջայակապ աշխատութեան դատապարտեալ անձանց անունները պարունակող տումարները քննած պահուն, տեսնելով որ ադոց մէջ մահուան դատապարտեալ անձինք եւս կան, որոշած է ծանուցանել ամեն կողմ որ այդ անձանց անունները նոյն տումարէն հանուելով, անմիջապէս գործադրուին օրինական և էջերի վերաբերեալ գործողութիւնք և տեղեկագրութիւն։ Դատական Նախարարութիւնն հաղորդած է այս որոշումը գաւառաց վերաքննիչ ատեաններու ընդհանուր դատախազաց։

—Պէշիկտաշի յունական վարժարանաց ի նպաստ Ռուսական դեսպանատան մէջ տրուած թատերական ներկայացումն գոյացած հասոյթն եղած է 300 օսմ. ոսկի։ Յիշեալ գիւղի յոյն հասարակութիւնն իւր ներկայացուցչաց միջոցաւ ջերմագին շնորհակալիք յայտնած է առիթին Նէլիտոֆ, և վարժարանաց երկու աշակերտուհիներ դեսպանուհւոյն մատուցած են չքեղ ծաղկեփունջ մը։

—Նախընթաց օր, իրիկուան ժամ 7ին, սրարշաւ ընթացող կառք մը Բերայի Համալպաշի փողոցը դժբաղդ ծերունի մը տապալելով՝ վրայէն անցաւ։ Հակառակ այդ վայրկենին հոն գտնուող բազմութեան, յանցաւոր կառապան իւր ձիերը սաստկապէս մտրակելով՝ յաջողեցաւ անհետանալ ըլլալ։

—Նախընթաց գիշեր Եէտի գուլէի դուրսը կռիւ մը տեղի ունեցաւ Իսմէմ անուն գործաւորի մը և Հաճի Յակոբ անուն մի մերոնի մի միջեւ։ Նոյն պահուն Իսմէմ անուն ուրիշ մարդ մը գալով դաշոյնի հարուածով մը Յակոբի երկու ձեռաց մատները կտրեց։ Իսմէմ ձերբակալուեցաւ և Յակոբ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք նախընթաց օր Բերայի մէջ Միխալ անուն մարդ մը ձերբակալեցին։ Միխալ, որ Սէլանիկցի էր, ժամանակէ մը ի վեր ապազգութիւն կ'ընէր և այդ պատճառաւ կը փնտռուէր ոստիկանութեան կողմէ։

—Փետրվար ամսոյ 23ին Օրտու գիւղաքաղաքին մէջ տուն մը սպրեալով վաթսունամեայ կին մը ու աղջիկ մը բոցերուն մէջ մնացեր ու այրեր են։

—Անցեալներն ի Տիարպէքիր տեղացած յորդառատ ձիւնի պատճառն Մարդին գիւղաքաղաքին մէջ 25 տուներ ու 10 խանութներ կործաներ են, սակայն մարդու կորուստ պատահած չէ։

—Նախընթաց գիշեր Սկիւտարի մէջ տեղւոյն դատական պաշտօնատան սպասաւորներէն Հագգը և Բաղրպ կռուի բռնուելով Բաղրպ զմեկիով մը ծանրապէս վիրաւորեց Հագգն։ Ոստիկանք վրայ հասնելով ձերբակալեցին Բաղրպն որ փախչելու վրայ էր։ Վիրաւորեալն ալ հիւանդանոց փոխադրեցին։

—Ամերիկեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Մաք Նիւթ և իտալական դեսպանատան առաջին քարտուղար Քալինա կոմսը երէկ առաւօտ Ալեքսանդրիայէն մայրաքաղաքս հասան Խտիվիյէի Տոքհոյէտ շոգենաւով։

—Կրթական Նախարարութեան բարձրագոյն ժողովոյ նախին անդամ Տոքթ. Զօղոլաքօս Բարիզ պիտի երթայ հոն հաստատելու համար իւր բնակութիւնը. Խրիսթաքի էֆ. Զօղոլաքօսի քով։

—Պարսկական Բէյտրի նորընտիր տնօրէն Պ. Օրնշթայն երէկ առաւօտ Ազիք սանդրիայէն մայրաքաղաքս հասաւ Թէհրան ուղեւորելու համար։

—Բերայի լրագրիք թաղապետական Զ. շրջանակի անօրէն Մաճիտ պէյի ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն Բերայի կառապաններուն վրայ որք ինչպէս քանի մը շաբաթ առաջ ձմրան խստութենէն օգուտ քաղելով արտասովոր գներ կը պահանջէին, հիմա եւս օգտուելու թենէն օգտիլ կուզեն, մոռնալով իրենց սակագները որոց կրկնապատիկ և եռապատիկ գներ կը պահանջեն։ Օրինակի համար, կիրակի օրը, Բիւշիւք Բարմագ Գաբու փողոցէն մինչեւ Շիշլի երթալու համար 30 ղրուշ կը պահանջուէր։

—Տրապիզոնի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ ի կիրասոն Հաճի Լէֆթէրոլու Յոթի ազա անուն մարդ մը, նշանաւոր իւր բարերարութեամբ, մեռեր է նոյն քաղաքին մէջ։ Յոթի ազա կիրասոնի Քէշապ գիւղաքաղաքին մէջ իւր անձնական ծախիւք կառուցանել տուած է մզկիթ մը, երեք վարժարաններ, որոց երկուքը խլամաց և մին քրիստոնէից յատուկ, եկեղեցի մը և քարուկիր հոյակապ կամուրջ մը։ Մզկիթին և վարժարանաց համար ալ իրրեւ կալուած չէ։քեր կտակած է։ Յոթի ազա, ի վարձատրութիւն իւր այդ բարերարութեանց, պատուանշան մը ստացած է։

ՀԵՌԱԳԻՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 23 մարտ.—Վիլհելմ Ա. կայսեր ի յիշատակ կառուցանելի եկեղեցւոյն հիմնարկէքը երէկ տեղի ունեցաւ։ Ներկայ էին, կայսրն ու կայսրուհին, Պատէնի մեծ դուքսն և մեծ-դքսուհին, նախարարապետ զօրավար Քափրիվի, նախարարք, Մոլթքէ և Պլումընդալ մարշէալք, կղերականք և իշխանութիւնք։ Ցաւարտ արարողութեան, զօրահանդէս մը կատարուեցաւ։ Նոցին Վեհափառութիւնք եռանդագին ողջունուեցան։

ՈՒԻԼՍՈՒՍՐ, 23 մարտ.—Թագուհին՝ Պաղեստինի Հէնրի իշխանին և իշխանուհւոյն ընկերակցութեամբ այսօր կրաս ուղեւորեցաւ, ի Ֆրանսա։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, 27 մարտ. — Զարը Ֆրանսական Հանրապետութեան Նախագահին տուաւ Ս. Անտրէասի պատուանշանը։

—Ռուսիոյ սակարանաց ոմանց մէջ պարսկական Բրան կոչուած դրամին գինը պաշտօնապէս պիտի յայտարարուի, շահագիտութեան տեղի չտալու համար։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 22. — Հարաւայնոց եւ հիւսիսայնոց պատերազմին մէջ հարաւային բանակի մը հրամայող Ճօնսթըն զօրավար մեռաւ։

ՀՌՈՄ, 23 մարտ. — Աֆէնֆիա Սթէֆանի հեռագրականներգործակալութիւնը կը հաստատէ թէ Անթանէլլի կոմս, չյաջողելով Մենելիք թագաւորի հետ համաձայնութիւն մը գոյացնել 1889 մայիս 2ի դաշնագրին 17 դ յօդուածին վրայ, բանակցութիւնները խզեց։ Ի մտոյ պիտի մեկնի Աբիսինիա։

Փ. ԲՐՕՔ, 23. — Ճ'էլիզէ Մօնմարթր տրուած հացկերոյթի մը առթիւ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի երկար բանախօսութիւն մ'ըրաւ որ ջերմագին ծափահարեցաւ։ Պ. Ֆէրրի նախարարութեան տեւականութեան կը հաւատայ, ինչպէս ինք և բոլոր երկիրը կը փափաքի։ Կոչումը ըրաւ Հանրապետական երիտասարդութեան, որ համոզուած է թէ միայն Հանրապետութիւնը կրնայ Ֆրանսայի ապահովել նախ աշխարհի յարգանքն և ապա բարեկամութիւնը, որոց պէտք ունի երկիրն ըլլալու համար ազատ եւ կամովին կրթեալ Հանրապետութիւն մը (բուռն ծափահարութիւնք)։ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի խօսքը վերջացուց ըսելով թէ Ֆրանսայի մատուցուած ծառայութիւնք յաճախ անծանօթ կը մնան ժողովրդեան. բայց փոյթ չէ, եթէ Ֆրանսայի քանի մը կիներուն աւելի մեծութիւն, աւելի ըսյ, աւելի զօրութիւն տրուած է։ Ցաւարտ հացկերոյթին, ոմանք սուլեցին։ Ոստիկանութիւնն երեք անձ ձերբակալեց։ Հայրենասիրաց Դաշնակցութիւնն հանդարտ կեցաւ։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, 23 (Ա.Հ.Գ.) — Բոլոր նախնական վարժարաններու մէջ յունական օրթոտոքս կրօնի ուսուցումն ստիպողական եղաւ։ Նոյն իսկ բողոքական տղայոց համար. այս որոշում Գերմանական ակմբոց մէջ մեծ յուզում յառաջ բերաւ։

ԱԹԷՆՔ 23 (Ա.Հ.Գ.). — Աւստրիոյ կայսրուհին օրուն դէպ ի Քորֆու մեկնումը ծանուցուած էր, յանկնկալս աստ հասաւ։

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 12 Մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	դրամ	100
20 Ֆրանգոց	»	87 24
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	108
Իմպերիալ	»	90 15
Քրիմից	»	51 10
Ռուպլի թղթագրամ	»	7 58
Մէջ. արծաթ. (տարբ)	»	108 18
Վեցնոց	»	103
Հինգնոց	»	103
Մէճիտիէ	»	100 20
Թասվիսէ	»	15 10
Տակս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	8

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 23 Մարտ, ժամ 3 վայր 17 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95	7 1/2
» » 4 1/2 %	105	15
Օսմանեան քանոնիսիկ Սէրի Դ.	19	12 1/2
Սոմմանեան երկաթուղի	78	25
» Բեժիի բամբակագործ	355	
Գանք Օթոման	628	75
Սուսիէթէ ժէներալ	145	
Գրեան Լիոնէ	793	25
Իտալական Ռանթ 5 %	94	85
Հինգնոցական 5 %	454	
Բրիտանէ թիւրք (1890)	426	25
Եգիպտական միացեալ	496	25
Գանք ազ Բարի	826	25
Օսմ. մարք. արծէթադրամ	470	
Ռիո Թինթո	583	75
Մէճիտիէ	695	
Լիոնի [illegible]		
Լոնտոնի 23 Մարտ, ժամ 3 վայր — երեկոյ		
Ասէ. [illegible]	96	11/16
Օսմ. » Սէրի Դ.	18	13/16
» » » Ա.	44	
» » » Բ.	24	5/8
» » » Գ.	18	13/16
Փոխառութիւն 1877	103	1/2
Գանք Օթոման	15	
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիչէ)	98	1/2
» առանձ. (բրիվիլէժէ) 1890	94	1/4
Ռիո Թինթո	23	1/16
Ցօսանիսպ (փոխառ. Բոչիյա)	103	
Հինգնոցական 5 %	89	1/2
Մոնոբոլ »	71	1/2
Իտալական 1889	91	3/4
Փոխառութիւն Բարիզի վրայ	25	450
Վիեննա, 23 Մարտ, ժամ — վայր —		
Օսմանեան երկաթուղի	36	90
» Բեժիի բամբակագործ	163	90
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	115	65
» Փարիզի »	45	75
Պերլին, 23 Մարտ, ժամ — վայր —		
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	20	35
» Փարիզի »	80	45
Ռուպլի թղթագրամ	211	
Օսմանեան երկաթուղի	79	90
Օսմանեան քանոնիսիկ Սէրի Դ.	19	10

ԲԱՐԻԶ ԲԻԹԻՆ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 23 Մարտ, ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95	96 1/2
Օսմանեան քանոնիսիկ Պ.	19	10
Օսմանեան երկաթուղի	—	—
Օսմ. Լէժի	357	
Բրիտիշ թիւրք	428	18
Օսմ. Մարք. արծէթադրամ	—	—
Գանք Օթոման	627	
Ռիո Թինթո	584	
Սուսիէթէ ժէներալ	147	

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՍԱՄՍՈՆ, 4 մարտ · 91

Տեղւոյս Թաղ· Խորհուրդն որ իւր պաշտօնավարութեան սկիզբէն ի վեր չափաւոր գործունէութիւն մը միայն կրցած էր ցոյց տալ, յայտնի ձեռնարկութեամբ մը այս անգամ կ'արժանանայ Սամսոնի հայ հասարակութեան չնորհակալեաց, ձեռնարկ՝ որ դիւրութիւն պիտի ընծայէ իրեն, առաջադրեալ կրթական ծրագրոց։ Ցիշեալ մարմին որ այնքան ընտիր տարրերէ կազմուած լինելու առաւելութիւն ունի, ազգ· ներսիսեան վարժարանի մօտաւորապէս չորս հարիւր ոսկւոյ պիւտճէն գոհացնելու համար պէտք ունէր կարեւոր գումարի մը զոր հայթայթելու համար կազմակերպեց թատերական երեկոյթ մը։ Ներկայացումը տեղի ունեցաւ անցեալ ամսոյ 27ի երեկոյին, ազգ· թատեր մէջ որ ընդ յարկաւ Ներսիսեան վարժարանի։ Խորհրդոյն անդամք կանխագոյ ջանիւք խնամ տարած էին տոմսակաց սպառման, ինչպէս եւ կարեւոր կարգադրութեանց, որպէս զի հանդիսականք չքեղ երեկոյթ մը վայելեն ու արդիւնքն ալ լինի փայլուն, այնպէս ալ եղաւ։ Հոծ և ընտիր բազմութիւն մը արդէն գրաւած էր սրահն ու օթեակներն, երբ, ժամ 2 1/2ին հասաւ կառավարիչ Վսեմ· Մուհիէտտին փաշա, ընկերակցութեամբ զինուորական հրամանատար փաշային և թատրոնի արտաքին դռնէն Թաղ· Խորհրդոյ կողմէ ընդունուեցան ի ձայն երգոց։

Վեհ· Սուլթանի անուան նուիրեալ քայլերգ մը զոր ազգ· վարժարանի Դ· և Գ· կարգաց ուսանողք երգեցին թատերաբեմին վրայ, դաշնակցութեամբ նուագարանաց, գեղեցիկ սկզբնաւորութիւն մը տուաւ երեկոյթին։ քայլերգը բուռն ծափահարութեամբ վերջացաւ և այնքան հաճելի տպաւորութիւն թողուց ներկայից վրայ որ Վսեմ· կառավարիչն փափաք յայտնեց վերստին լսել զայն յաւարտ նեկայացման։ Երեկոյթը տեւեց մինչեւ ժամ 7, կատարեալ բարեկարգութեամբ և ամէն ոք գոհ մնաց Զ·ազգդանին աղջկան երգախառն թատերգէն, բայց մանաւանդ անոր հասոյթէն որ կը կազմէ երկու հարիւր տան լիրայի գումար մը։ Ծախք իբր 20 ոսկի։ Այս գումար յատկացուելով ազգ· վարժարանաց յանձնաձման, անշուշտ նոր զարկ մը պիտի տայ վարժարանի յառաջդիմութեան, մանաւանդ որ ընդհուպ պիտի բացուի նաեւ աղջկանց դպրոցն, յարմար վարժուհի մը արդէն գտնուած ըլլալով։

Այս ձեռնարկի մէջ մեծագոյն մասնակցութիւն մ'ունեցան Թաղ· Խորհրդոյ անդամներէն Տեարք Բ· Փափազեան, Մ· Թօգաթլեան, Ս· Պաղտասարեան և Ե· Մուրատեան, որոց ջանքեր ապաքէն արժանի են գովեստից։

—Նախորդ ամսոյ մէջ տիրող ցրտագին և ձիւնաշատ օդերու յաջորդեց գարնանային եղանակ մը, իւր ամէն հրապոյրներով, ծառերն արդէն կանաչցած ու ծաղկած են և գիւղօրէից մէջ կը սկսին դաշտային աշխատութիւնք, որք արդիւնաւոր լինիլ կը խոստանան։

—Հակառակ ձմերան՝ որ տիրեց աւելի սաստիկ քան անցեալ տարի, վերջացող եղանակին մէջ համեմատաբար շատ քիչ մահուան դէպքեր պատահեցան, այս տարի զերծ գտնուելով տեղս համճարակ հիւանդութիւններէ։ Իսկ ծնունդք և մանաւանդ հարսանիք սովորականէն աւելի։ հարսանեաց թիւը կը հաշուի իբր երեսուն որ տեղւոյս համար անօրինակ բարձր թիւ մ'է։

* * *

ԿԱՊԱՆ-ՄԱՍԷՆ, 15 փետր· 91

Խարբերդի և Արաբկիրի կրթական վիճակին վրայ եթէ ուզէ ոք գաղափար մ'առնուլ, անշուշտ բերկրութեամբ պիտի նշմարէ առաջնոյն Ս· Յակոբ Թաղի մէջ ունեցած համանուն վարժարանը եւ երկրորդին կեդր· ուսումնարանը, որք այդ քաղաքաց կրթական գործը ընդգրկած և նոցա համարմանց ու քաջալերութեանց արժանացած են։

Ուստի, զայս անցողակի յիշելէ յետոյ, հակիրճ տեսութիւն մ'ելս, Մաշկերտի, Սաղմկայի և Անջրդուոյ նկատմամբ կը փափագիմ ընել։

Սոյն երրեակ դրացի գիւղերը՝ կը գտնուին Արաբկիրի արեւելեան կողմը, նորա հոգեւոր և Ակնայ վարչական իշխանութեանց ներքեւ։

Բնակիչք ընդհանրապէս Զազիս և ի Բէրիա սովոր են պանդխտանալ, սակայն այժմ մխիթարական է դիտալ թէ՝ այս կացութեան վնասաբեր հետեւանքը տակաւ զգալի լինելով՝ երկրագործութիւն, ճենրէ և այլ օգտակար մշակութիւնք հետզհետէ յառաջ կը տարուին։

Իւրաքանչիւր գիւղ՝ ունի եկեղեցի, վարժարան, քահանայ և վարժապետ։

Եկեղեցականաց դասուն մէջ, ուրախալի է տեսնել Մաշկերտի Արժ· Տ· Գրիգոր քհնյ· Մանուկեանն, որ իւր հմտութեամբ և հեզահամբոյր բնաւորութեամբ արժանաւոր եկեղեցականի մը համբաւը կը վայելէ։

Այս գիւղերը զուրկ են նկարագրական դիրքէ· միայն Մաշկերտ իրմէ կէս ժամու հեռաւորութեամբ ընդ արեւելս՝ ունի Ս· Սարգիս անուն եկեղեցի մը, կառուցեալ յափունս նիրատայ, աստի իբր հինգ հարիւր տարի յառաջ, որ զօրաւոր ուխտատեղի մը համարուած է։

Զատկական նախատօնն և դրքերու ընթերցումը կը կատարուի այս եկեղեցին ի ներկայութեան երկսեռ խուռն բազմութեան մը, որ կը համախմբուի զանազան կողմերէ։

Հոն գեղեցիկ է դիտել ուխտաւորաց սփոփածու հաւատքը· ծաղկահասակ էակներու սրտագրաւ երգը, և վերջապէս տեղւոյն դաշտերը պնող այն քաղցրաբոյր ծաղիկները, որք իրենց գունով ու բուրով կը ընուն զներկայս անհուն խնդութեամբ։

Յետ աւարտման եկեղեցական Ս· արարողութեանց, ուխտաւորք ցերեկին ողջոյն կը զուարճանան ծառազարդ և դալարագեղ պարտէզներու մէջ, որք գեղեցիկ տեսարանով մը տարածուած են գեսեղեր վրայ։ Մ· Գ· Մ·

ՇԷՅԹԲԼՍՓԻՐԻ ՀԱՆՃԱՐԸ

Էջ Մէթ-մէր Նայֆ· Տէյ (Միջնամարյոնոյ գիւղերուն մը երգ) անուանեալ խաղին մէջ, Շէյքսփիր իւր գիւցազնուհւոյն, Թիմանիայի բերնով կ'արտասանէ խիստ զգայուն տաղաչափութեամբ հետագայ տողերը· «Թուի ինձ թէ՝ լուսինը կը նայի խոնաւ աչերով, և երբ կուլայ նէ, կուլան նաեւ ամէն փոքր ծաղիկներ ողբալով իրենց բռնի համեստութեան համար»։

Սէրբերէ Բէլի՝ կ'ըսէ թէ այս գողտրիկ պարբերութիւն հետաքրքրական մի նշանակութիւն ունի գիտական արդի տեսակէտով։ Շէյքսփիրի դարէն չատ ետքը գիտցուեցաւ սա նշանաւոր գիւտը թէ՝ բնութեան մէջ երկու սեռերէ կը բաղկանայ ամբողջ կենդանական և բուսական կեանքը, ի բաց առեալ ստորնագոյն գոյութեանց մէջ։ Այժմ գիտենք թէ միեւնոյն ծաղիկը կրնայ արու և էգ ըլլալ, կամ թէ միեւնոյն ծառը կրնայ արու և էգ յոյժ տարբեր ծաղիկներ արտադրել և կամ թէ արու և էգ ծաղիկները կրնան միեւնոյն տեսակին պատկանող տարբեր ծառերու վրայ գտնուիլ։ Բայց բուսաբանական այս գիւտեր դեռ եղած չէին յորժամ Շէյքսփիր կ'ապրէր ու գրէր· և մեզուներու ու ճանճերու այցելութիւն դէպ ծաղիկներ՝ դեռ վերջերս դիտուեցան մանրադիտակներէն նշանաւոր բուսաբաններէ։ Որպէս թռչունները ձայնը և գոյները միջոցներ են հրապուրելու էգը, նոյնպէս ծաղիկներու հոտը և գոյները կը կազմեն այն առաւելութիւններ որոցմով կը հրապուրուին մեզուները և ճճիները։ Եւ արդարեւ մեզուն է ծաղիկներու մեծ զուգիչը։ Դրեթէ անկարելի է մեկնել Շէյքսփիրի ծաղիկներու վերագրեալ «բռնի համեստութիւն»ը ի բաց առեալ ճշմարիտ նշանակութեամբ, և սակայն ճշմարիտ նշանակութիւնը յայտնի չ'էր այն ժամանակ։ Շէյքսփիրի խաղերուն վրայ գրող բազմաթիւ ժամանակակից հեղինակներ կան, սակայն ասոնցմէ և ոչ մին կը յիշէ այս գեղեցիկ պարբերութիւն սա գերազանց պատճառաւ որ ծաղիկներու սեռը անծանօթ էր նոցա։ Շնորհիւ գիտութեան արձակած նորագոյն լոյսին, այժմ կը տեսնենք թէ Շէյքսփիրի այս պարբերութիւն ոչ միայն վսեմ է, այլ նաեւ ճշմարիտ։

Այս պարբերութիւն հետաքրքրութեան մի առարկայ է անգլիական գրականութեան մէջ։ Զենք կրնար ըսել թէ ճշմարիտ գիտութեան մի լոյսն էր որ շողաց Շէյքսփիրի մէկ յայտնութեամբ, վասն զի այս լոյս չ'ազդեց ուրիշներու։ Եւ արդարեւ չենք տեսներ թէ Շէյքսփիրի ժամանակակից գիտուններ գիտցան ծաղիկներու սեռ ունենալը, ոչ ալ ծանօթութիւն մը համարեցին դայն։ Դրեթէ անկարելի է թարգմանել այդ պարբերութիւն առանց գիտնալու ծաղիկներու սեռական զանազանութիւնը։ Իր նշանակութիւնն է անշուշտ գիտական արդի հասարակ նշանակութիւնը, թէ լուսնին ամպամած երեւոյթը կը նշանակէ անձրեւ, եւ թէ անձրեւ և ցուրտ կը վնասեն ծաղիկներուն վասնզի կ'արգիլեն արու եւ էգ բողբոջներու աճումը։ Շէյքսփիրի մտքին բնութիւնը գիտողներուն մէջ մեծագոյնն է և այս պարագայ կ'ընծայէ իր բանաստեղծութեան մի պաշտելի երեւոյթ։

Շատ կանուխ ժամանակ Աբէլարի պտղասէր ժողովուրդը դիտեց թէ մի քանի տեսակ ծառեր անպտուղ կը մնան եթէ նոյն տեսակին պատկանող ուրիշներ բացակայ լինին, և նոքա առնելով միոյն ճիւղերը՝ կախեցին միւս ծառին ճիւղերուն վրայ։ Ոչ ալ հնագոյն իմաստասէրներ անտարբեր եղան այս իրողութեան, և մտածեցին թէ ծաղիկները սեռ ունենալու են։ Սակայն նոքա իբր նմանութիւն մը գործածեցին այդ բառ և ոչ իր իրական նշանակութեամբ։ Այս իմաստասէրներ կարծեցին թէ սեռ ունենալու են միայն այն ծառեր որոց ծաղիկներ միեւնոյն տեսակէ տարբեր ծառերու վրայ կը գտնուին։ Իսկ նոցա համար նշանակութիւն չ'ուներ ամէն փոքր ծաղիկի սեռ ունենալը։ Սեռերու նմանութիւնը կենդանական և բուսական աշխարհին մէջ մնաւոր մի գիւտ է։ Լինէուս առաջին անգամ հաստատեց իր դրութիւն սեռերու զանազանութեան վրայ 1736ին, թէեւ այդ թուականէ յառաջ բուսաբաններէ ոմանք արդէն գաղափար կազմած էին այդ մասին։ Կրիւ (1676) կը խօսի բոյսերու սեռական կազմութեան վրայ և սակայն Շէյքսփիր մեռաւ 1616ին, 60 տարի յառաջ քան ծնունդն Կրիւի։ Վերջերս սեռի ընդհանրական ազդեցութիւնը ամբողջ զգայական և ոչ-զգայական կեանքի վրայ, նիւթ եղաւ ընդարձակ հետազօտութեան, և մանաւանդ Զարլզ Տարվին ուսումնասիրեց սքանչելապէս բնութեան այս զարմանալի յատկութիւնը և ցուցուց թէ նոյն իսկ ամենէն ստորին տունկերը— տունկեր որք կը պարունակեն արու եւ էգ ծաղիկներ միեւնոյն կոկոնին մէջ— զարմանալի մի կազմութիւն ունին զուգաւորութեան։ Արդի ժամանակներս, պարտիզպաններ տունկերու սեռերը գիտնալով ի ձեռն մանր գործիներու կը կատարեն փոքրիկ ճբճիներու դերը և կ'ըստանան զարմանալի արդիւնքներ։ Ըստ հաճոյս կ'ուտենան գեղեցկագոյն ծաղիկներ, լաւագոյն պտուղներ և ընտրելագոյն ծառեր։

Շէյքսփիրի այս պարբերութիւն որ կը խօսի ամէն «փոքրիկ ծաղիկներու բռնի համեստութեան» վրայ, հետաքրքրութիւն կ'ազդէ ամէն անգլիացի և ոչ-անգլիացի գրագէտներու։ Իր վէճը՝ Թէյլ խաղին մէջ Շէյքսփիր կը խօսի «Գունատ վարդերու վրայ որք կը մեռնին առանց ամուսնանալու փայլուն արեւին զօրութիւնն զգալէ առաջ»։ Այս պարբերութիւն վերի պարբերութեան հետ կուգայ մեզ համոզել թէ վերջապէս Շէյքսփիր՝ չնորհիւ իւր հանճարին —և միա՛ն իւր հանճարին— կրցած է թափանցել գէթ աստիճան մը բուսական և կենդանական աշխարհներու սեռական նմանութեան։

Եթէ անգլիական ամբողջ գրականութիւնը վայրկեանի մը մէջ կորսուէր և միայն Շէյքսփիրի բոլոր գործերը մնային, դեռ, առանց առարկութեան, անգլիական գրականութիւնը պիտի դասուէր ի շարս աշխարհի ամենէն փառաւոր գրականութեանց։ Ե· Դ· ԷՐԿԱՆԵԱՆ

Ռոտօսթօ

ԱՍՏԻ ԱՆՏԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկեան լրագիրք կը պատմեն թէ Մարթէն անուն մէկը, Թիւէօնի (նոր Մեքսիկա) ատենին կողմէ մահուան դատապարտուելով, դատաւորն հետեւեալ խօսքերն ուղղեր է մահապարտին։ «Դատապարտե՛լ, ընդհանրապէր ցաւալի բան է մարդկային արարած մը մահուան դատապարտելը։ Բեզ համար, խնդիրը կը տարբերի։ ատեանն արտակարգ ուրախութիւն մը կը զգայ մահու պատիժ տալով քեզ։ Դատարանն, որ մտադիր էր քու հոգիդ Աստուծոյ յանձնարարել, կը հրաժարի տակից, չուզեր պատասխանատու ըլլալ երկնային նախախնամութեան խնդրելով այն բանը զոր քու հայրենակիցներդ մերժեցին քեզ տալու։ Մեր տէր Աստուածը չի կրնար քու հոգւոյդ վրայ գթալ։ Երթաս բարով!»

ԱՍՏՂԱԲԱՇԽԱԿԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁ

Մարտ 13 (Ն· Տ·) ուրբաթ օրն արդի ժամանակաց աստղաբաշխական ամենէ մեծ դէպքին 110 երորդ տարեդարձն էր։ Արդարեւ, 1781 մարտ 13ին տեսնուեցաւ երկրէն՝ ամենահին ժամանակներէ ի վեր ճանչցուած եօթն մոլորակներէ տարբեր մոլորակ մը։ Մեծն Հերշէլ, որ այս գիւտն բրաւ դիպուածաւ երկար ատեն կարծեց թէ իւր գտածը գիսաւոր աստղ մըն էր։ Բայց, թէպէտեւ եօթը մոլորակէ աւելի մոլորակ չի գտնուելու գաղափարը տարբերնակ կերպով արմատացեալ լինի ատեղագիտաց մտքին մէջ հեռադէտի այս յաջող հարուած կրկնապատկած էր արեգակնային աշխարհի սահմանները զորս 65 տարի ետք Լը Վէռիէ պիտի կրկնապատկէր Ներդիւնի գիւտով։ Այդ ժամանակէն ի վեր տեսնուած է թէ Ներդիւն և Ուրանոս, երկնից այս երկու հսկայներն, 308 փոքր եղբայրներ ունին, և թէ այս աստեղց թիւն անդուլ չատնալու վրայ է։

ՈՏՆԱՑՈՒՊԵՐՈՎ ՈՒՂԻՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐԻԶԷՆ Ի ՄՈՍԿՈՒԱ

Վինդբր տեղակալին Մոսկուայէ ի Բարիզ հետիոտն յաջող ճամբորդութենէն վերջ, աւասիկ Ֆրանսացի մըն ալ միտքը դրած է միեւնոյն անցքը կատարել ոտնացուպերու վրայ։ Առտու մը տուէն մեկնիլ այսօրինակ վայրաշարժով մը և մինչեւ Մոսկուա երթալ, ուրիշ բան չուենենալով բայց եթէ պահեստի զոյգ մը ոտնացուպ, Ֆրանսական ցուցահանդէսի բացման ներկայ գտնուելու միակ հաճոյքը վայելելու համար, ասիկա արդարեւ տարօրինակ խորհուրդ մըն է։ Այս ճամբորդութեան ձեռնարկողին անունն է Սիլվէն Տօրնօն, բնիկ Արքաչոնցի ուր, մօտ տասն տարիներէ ի վեր, հացագործութիւն կ'ընէր։ Իւր հաշուոյն հաց եփելէ առաջ՝ դաշտաց մէջ հովուութեամբ կը պարապէր։ Մրլինէն քիչ բարձր հասակաւ, խիստ դիմագծութեամբ, իւր կերպարանքը կ'արտայայտէ մեծ հաստատակամութիւն։

Ամենամեծ պարզութեամբ կը խօսի իւր ընելիք ուղեւորութեան վրայ։ Իրեն համար, իւր կատարելիքը ուժի փորձ մը չէ։ «Ոտնացուպերով բրած մէն մի քայլովս, կ'ըսէ մէկուկէս մէթր պիտի յառաջանամ Հեռեւապէս, մէկ ոտքը միւսին առջեւ դնելով, մարդ կրնայ ամենայն դիւրութեամբ աշխարհիս միւս ծայրն երթալ։ Ասիկա ժամանակի խնդիր մըն է լոկ։»

Անցեալ հինգշաբթի, առտուան ժամը 9 1/2ին ճանբայ ելաւ Սիլվէն Տօրնօն, իրեն չուկէտ ընտրելով Քոնքորտի կամուրջը։ Առաջին անգամ դադար պիտի առնու ի Ֆէրթէ Մեյօն, այսինքն 60 քիլոմէթր քաղաքէն վերջ։ Անոնի պիտի ուղղուի ի Ռէյմս յետոյ ի Սետան և Մոսկուա պիտի հասնի՝ անցնելով Լիքսէմպուրկէն, Բոպլէնգէն, Պերլինէն և Վիլնայէն։

Դէպի ապրիլ ամսոյ 12ին կամ 13ին կը կարծէ ժամանել ի Մոսկուա։ Վերադարձը պիտի կատարուի միեւնոյն պայմաններով։ բայց Սիլվէն Տօրնօն թերեւս Լօռէնէն անցնի՝ եթէ երբէք չնորհուի իրեն այդ արտօնութիւն։

Այն ոտնացուպեր՝ որոցմով այս եզական զբօսաշրջիկ կը կատարէ իւր ուղեւորութիւն՝ ինքն իսկ շինած է։ Բոլորովին ճերմակ փայտէ են և իր-ենց վրայ կը կրեն կաշէէ երկու փոքր ոտնացուպերը սրունքներուն ու ոտքերուն կապելու համար։ Իւրաքանչիւրի ծանրութիւնն է մէկ քիլօ 600 կրամ, երկայնութիւնը մէկ մէթր 20 հարիւրորդամէթր։ Որովհետեւ մէկ զոյգ ոտնացուպ, դիպուածի մը պատճառաւ ատեն, անբաւական է, Սիլվէն Տօրնօն ուրիշ զոյգ մըն ալ ունի իր հետ։ Ակիցգատ, երրորդ զոյգ մըն ալ Մոսկուա ղրկած է, առաջիններէն աւելի բարձր, որոցմով կը յուսայ սոյն քաղաքն յաղթական մուտք մ'ընել։

Մեր ցոյց տուած ուղեւոյցին համեմատ Սիլվէն Տօրնօն 43 օրուան մէջ Բարիզէ Մոսկուա եղած հեռաւորութիւնը պիտի անցնի։ Կը հաւատայ թէ, քիչ մ'աւելի ճիգ ընելով, պիտի կրնայ օրը 80 քիլոմէթր ճամբայ առնել։ «Բայց ի՞նչ հարկ աճապարել, կ'ըսէ, քանի որ խնդիրը պարզ զբօսական ուղեւորութեան մը վրայ է։ Զգացած հաճոյքս կը խանգարի։» Եւ արդարեւ, Սիլվէն Տօրնօն մտքը դրած է այս ցնորական արշաւն ի գործ դնել առանց գրաւի կամ հրաւէրի։ Նա Մոսկուա կերթայ, ինչպէս ըսինք, պարզապէս ներկայ գտնուելու համար ցուցահանդէսի բացման։ Ոտնացուպերու գործածման մասին իւր ունեցած ճարտարութիւն հարցանողի է յԱրքաչոն և ի Պարիզ, ուր ոտնացուպի մրցմանց մէջ բազմաթիւ մրցանակներ շահած է։ Նմանապէս ինքն է որ, 1889ին, ոտնացուպերով էյֆէլի աշտարակէն վեր ելաւ։

ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԱՐ

Նիւ-Եօրք հեռագրը հետեւեալը կը պատմէ հռչակաւոր դերասանուհւոյն վրայ։ Տիկին Սառա Պէռնար, կ'ըսէ ամերիկեան թերթը, վերջերս Նիւ-Եօրքի մէջ որդեգրեց փոքրիկ աղջիկ մը, որդին իւր կաթնեղբօր զոր Ամերիկայի մէջ գտած էր։ Սառա Պէռնար մտադիր է իւր որդեգրած աղջկան Ֆրանսական լաւագոյն դաստիարակութիւն մը տալ։ սակայն առ այժմ դարձիկն իր նոր մայրիկէն անբաժան պիտի մնայ։

ԱԶԴ

Ամենէն չոգեենաը, նաւապետ Փարքրը Լիվրբուլէ ասա կ'սպասուի գալի 6 ապրիլ։ Է·Տ· ԼԱՖՖՈՆԷԷՆ

Գործոյն Աբոպէան շէֆ· ընկ·

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԷՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Տօգոս գրնեը տայիրէի պէլէտիպէ տաիրլինտէ մէվճուտ վէ իճապրնա կէօրէ իլավէ վէ թէնգիս օլունճագ. օլան կաղ ֆէնէրլէրինին սէնէի հալիյէ մարթը իպլիտասընտան չուպաթը նիհայէլթինէ գատար պիր սէնէ միւտտէմ իտարէ վէ իչալ օլունճագ իւզրէ չէրայլիթի վէճէրլէ միւնագասաեա գօնուլուպ մարթին 17ինճի ճումատա իրթէսի կէնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմի մէգբիւրլէ գատար Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

10 մարթ 307 1624

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԷՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Վէզնէճիլէր ճատտէսինտէ թարիգ օրթասընտա գալմասը իլէ պիլա հէտտ թարիգէ գալպի զրմնընտա, մէճլիսը Պէլէտիեէ ըէյիսինէ գաիմ օլմագ իւզրէ թէչգիլ օլունան հէյլէթի մախսուսէ թարաքիրտան պունլարըն միւլքի Ահմէտ Մրխթար պէյ կէտիկի Հիւսէյին ադանրն օլան 152 նիւմէրօլու տիւքքէանա 11,400 վէ միւլք վէ կէտիկի Մէրեմէմգատրն էօհ· տէսինտէ 15 1/2 նիւմէրօլու տիւքքէանա 6000, վէ միւլքինին տէօրթ հիսսէ իթիպարը իւչ իբի հիսսէսի Լազարի վէ պիրէր հիսսէտէն իբի հիսսէսի Մուսթաֆա Զիւհտի էֆէնտի Վէհպիեէ հանդրմն վէ պիւթիւն կէտիկի մէրգումի Լազարինին օլան 156 նիւմէրօլը տիւքքէանա 11,400, վէ միւլք վէ կէտիկի Խրիսթոնրն օլան 158 նիւմէրօլու տիւքքէանա քէզալիք 11,400, վէ միւլք վէ կէտիկի Նէֆիսէ հանդրմն օլան 160 նիւմէրօլու տիւքքէանա եիւէ 11,400, վէ միւլք վէ կէտիկի Ֆաթմա հանդրմն օլան 162 նիւմէրօլու տիւքքէանա 9000, վէ քէզալիք Ֆաթմա հանդրմն օլան 164 նիւմէրօլը տիւքքէանա օլան 1400 վէ նըսրի հիսսէ վէ միւլք վէ կէտիկի Բիրնաքօ վէ Բէթրօ վէ Վէյտան Եուվանրն վէ տիկէր նըսրի հիսսէ միւլքի Խրիսթօնրն վէ նըսրի հիսսէ կէտիկի Սուլթանանրն օլան 202 նիւմէրօլը սիւտճի տիւքքէանրնա 20,000 վէ գարուլարը տէրուսի Մէհմէտ էֆէնտի օսգազընտա քեսին պիր նիւմէրօլու խանէէ 24,480, վէ 3 նիւմէրօլու խանէէ 15,250, վէ 5 նիւմէրօլու խանէէ 12,925, վէ 7 նիւմէրօլու խանէէ 9200, վէ 9 նիւմէրօլու խանէէ 15,470 ղրուշա գրյմէթի թախմին վէ թագտիր խարլիլը վէ գարարնա էէին սէքիրնճի մատտսի հիւքմինճէ պիրինճի տայիրէի Պէլէտիեէ իլէ, մէգբիւր տիւքքէան վէ խանէէրին գարուլարընա խարթալար եարբշրը/լմշ օլմագ իլէ իլանը քէյֆիէէթ իպթիտար գըլընը։ 1625

10 Մարտ 307

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Սօտա գրեէի ճէտիտ գրրդ պէշ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի օթուզ եէտի փարա։

Ռաբպ սապօնը գրեէի ճէտիտ եիրմի աէօրթ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի իւչ զուրուշ եիրմի ալթը փարա։

Զիվիճճիք գրեէի ճէտիտ իբի պին պէշ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի ալթը զուրուշ օն փարա։

Մօր պագամ աղաճ օթուզ պէշ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի օթուզ պէշ փարա։

Քէօք պօեաոը գրեէի ճէտիտ օն պէշ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի աէօրթ զուրուշ եիրմի փարա։

Զէրտէչալ գրեէի ճէտիտ իբի պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի պիր զուրուշ օթուզ իբի փարա։

Շապ գրեէի ճէտիտ եիրմի իբի պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի պիր զուրուշ օն փարա։

Թիզապ գրեէի ճէտիտ պին տէօրթ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի իբի զուրուշ օն փարա։

Թուզ բուհը գրեէի ճէտիտ իբի պին էլլի, պէհէր գրեէի ճէտիտի օթուզ ալթը փարա։

Սարը պագամ խիւլասասը գրեէի ճէտիտ իւչ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի օն տօգուզ զուրուշ։

Կէօզ թաշը գրեէի ճէտիտ ալթը պին եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի իբի զուրուշ սէքիզ փարա։

Գրբրմթարթար գրեէի ճէտիտ իբի պին իւչ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի օն իբի զուրուշ եիրմի փարա։

Պէեազ բօթաս գրեէի ճէտիտ պէշ պին ալթը եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի պիր զուրուշ օն էէսի փարա։

Սօճագ գրեէի ճէտիտ տէօրթ եիւզ էլլի, պէհէր գրեէի ճէտիտի իւչ զուրուշ սէքիզ փարա։

Գրբմբզը բօթաս գրեէի ճէտիտ պէշ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի օթուզ զուրուշ։

Մաատէն եաղը գրեէի ճէտիտ օն իւչ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի պիր զուրուշ օն փարա։

Մօր պագամ խիւլասասը գրեէի ճէտիտ ալթը պին պէշ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի պէշ զուրուշ օթուզ ալթը փարա։

Ճէհրի գրեէի ճէտիտ պէշ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի ալթը զուրուշ։

Գալայ գրեէի ճէտիտ ալթմըշ, պէհէր գրեէի ճէտիտի օն ալթը զուրուշ։

Քիւքիւրա գրեէի ճէտիտ տէօրթ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի պիր զուրուշ օն ալթը փարա։

Մարսիլեա թուրգալը գրեէի ճէտիտ եիրմի պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի պէշ զուրուշ օն պէշ փարա։

Ֆէս վէ Իզմիր ֆապրիգաի հիւմեունլարը իչուն միւպայեա օլունճաղը էվվելճէ տաիի պէեան օլունան պալատէ մուրագգամ եիրմի պիր գալէմ պոեա էֆզասը ֆիյաթը մուրագամէլերի իլե թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ մարտ բուսմինին օն սէքիզինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասի ալէնիէսինին իճրասը իլե մէգքիր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իմթաանա վէ օն տօգուզընճը կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլաթա թալիպ օլանլարըն մագամը ճէլիլ Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսումիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլերի իլան օլունուր։

11 մարտ 1891 925
Նո· 17 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Նիզամիյէ երզագ անպարը իչուն միւպայեա օլունճաղը էվվելճէ իլան իթիլէն եիրմի պին գըյէ զէյթունին պէհէր գըյէսի եիւզ պէշ փարայա թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ մարթը բուսմինին օն տէօրտիւնճի բէնիչէմպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէրէք օն ալթընճը ճուսման իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունճաղընտան իթի

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐԻՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՑԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՅՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՑԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բարեկամական եղբայրաւորութեանց մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ քարդ տուած գումարն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 **ՄԱՐԻԹԱՅՄ** ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շրջենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկի թիւ 22 և 22 b սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերապիչեալ երեք Ընկերութեանց*

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Էվրօբա իսպի սիեահ գուզու տէրիսի առէտ օթուզ, պէհէր առէտի եէթմիշ ղուրուշ։

Տայիրէյի առքէրիւէ օտաճըլարընա մախսուս չուհատան էլպիսէ թադըմ եիւզ պէր, պէհէր թադըմը եիւզ էլլի ղուրուշ։

Նիզամիյէ անպարլարը իչիւն մէվդէքի միւնագասաա գօնուլան պալէատէ մուրագամ իքի գալէմ էշեա ֆիյաթը մէվզուալարը իւլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ մարթը բուսինին օն տօգուզընը կէնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասարը պիլիճրա մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն իթաա վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվաղիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 մարտ 1891	919
Նո. 11	2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ասաքիրի Շահանէէ Բամազանը Շերիֆինտէ վիրիմէք իւզրէ միւպահա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան մալիմ իւլ մզդտար Միտիլի փէյիրինին պէհէր գէյէսի պէշ ղուրուշ գիւզ փարահա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մարթը բուսինին օն իւչիւնճի չիհարչէնպիհ կիւնի գարարը գաթիլէկի վէ իրթէսի կիւնի իւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվաղիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 մարտ 1891	920
Նո. 12	2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ասաքիրի Շահանէէ չէհրը Բամանը շերիֆինտէ վիրիմէք իւզրէ միւպահա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան մալիմ միւլմզդտար Միտիլի փէյիրինին պէհէր գէյէսի պէշ ղուրուշ գիւզ փարահա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մարթը բուսինին օն իւչիւնճի չիհարչէնպիհ կիւնի գարարը գաթիլէկի վէ իրթէսի կիւնի իւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվաղիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 մարտ 1891	921
Նո. 13	2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Էրզադ անպարը իչուն միւպահա օլունաճաղ օլան օթուզ պին գըլեէտէն քըրք պին գէյէսէ գատար դէյթուն եաղընն մարթը բուսինին օն իւչիւնճի չարչէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվաղիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 մարտ 1891	922
Նո. 14	2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ասաքիրի Շահանէ իտարէսի իչիւն միւպահա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան մալիմ իւլ մզդտար հաթապընը պէհէր չէքիսի օն իքի ղրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, Մարտը Բուսինին օն իւչիւնճի չիհարչէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ, իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվաղիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 մարտ 1891	923
Նո. 15	2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Թարապլուսը Ղարպ ֆըրգասը իչին միւպահա օլունաճաղ օլան եիրմի սէքիզ պին քիւլ ճէտիտ հընթա վէ պիր պուչուք միլիոն գըյէէ տագիդ վէ եէտի եիւզ օթուզ սէքիզ պին գըյէէ եզ վէ եիւզ եիրմի իւչ պին գըյէէ սատէ վէ եիւզ պէշ պին գըյէէ ֆասուլիա վէ տօգսան տէօրթ պին գըյէէ չէքէր, վէ եիւզ պէշ պին գըյէէ նօհտուրն մարը Բուսինին օն իւչիւնճի չիհարչէնպիհ կիւնի պիլ միւնագասը գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ թէղարուր իսէճէք ֆիլմաժնան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ, իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվաղիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի վէ չէբիլիթին անլամագիսլէէրէ սպագ, օղլուն, գալիճ, մէհարդ, վէ պէյնանտա պղոպաղընա սէրբար վէ եարարար բէյտա օլան չօճուգարա վիրիտիրինտէ, բէք լօղ մէնգեաթր կէօրիլէմէկինտէ չիրտէ եոգ տուր։

Մէկզիմ մուալիճէսի, սինինիսի ամրշ օլուա, վէ գանարը զայիֆէնմիշ օլան, վէ միսալ պղոպղալարուա միւպէեա, վէ բէք եօրիուն պուլունան տաէվիէր իթթիսալ իթթիգէրինտէ, եէնիսէն քէսրի սրշէհէր վէ գուվվէթ իչիւմքտէ տիրլէր։

Կէօրաւա իլլէթինն մէտեթէա օղանար իչին տաիսի բէք իյի տիր. Ինքի, ապ ճիմէրտէ գունարան տէվիլանընա զայրէթ վիրիպ, վէ պինտէն ապչէ քէֆիֆիգտէ քէսրի գուվվէթ իթթիգիր։

Վէլէսալ, Իրզաս Տի-զար Շարապը վէ Շուրուպս, իրթհՀ ալդպ վէ հազվի Թասամ իչբուս կէսթիւրէտէկինտէն, քէմիգլեր, էզլեր, վէ գանարար, նիզամինտա քէնտի Թէչէքգիլարէրինտ տէվամ իտերլեր։

Պու մուալիճէ պուլունուր Փարիստէ Վիվիէն օղաղընտա 8 Նիսանէրօրու էճզահանէտէ, վէ սայիր նամամար էճզահանէլէրտէ։ A. C.

MIGRAINES, MAUX DE TETE
GUARANA

Բարիստէ մուզիմ էճզաճը Կրիմել վէ Գուամբանապնան Թէրթիպ իթմիշ օլտուղու կուսպանա նամ իրպու թօզունանան պիր բաբէթ, պիր ազէքերի տու իչինտէ երիտկիպ իչիսէքտէ, Միկրէն տէնիկէն պաշ ապրըսընը, վէ ոթնիր ապրըսընը, վէ սապիր էնէրէտիա պաշ ապրըլարընը տէգի իտէր։ Սաներ, իսէա, վէ ամէնէ տաիսի ոլաք ֆայտէտէլի տիր։ Աֆիոն վէ պիսմիթ կիպի զասլըգ վիրմէի մուալիճէլէր եէրինէ պու մուալիճէ կու լանրլա տաշհա էյի տիր, վէ հէմտէ գանը պիր եէրէ ճէմ ինթիտրէդ։ Հէր պիր գուտուսա 12 բաբէթ պուլունուսլ, իւզերինտէ տաիսի Կրիմել վէ Գուամանեապընն իմզասը վարտիր։

Բարիստ վիվիէնսօգաղընտա 8 Նուամէրօ էյզ մուլապամ մասղաստա վէ նայէր մէշէուր էճզահանէլէրտէ պուլունուր։ C

Ադասնատէ Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՋԱՐԸՆԴՐԱՆՆ ԱՐՆԵՆԻ Ի ԼԱՆԳՈՒՐ

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԻԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Մէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ,	4,000,000	Գանձելի հասոյթք և պահեստի դրաս	3,900,000
Տարեկան հասոյթ	1,150,000	վճարեալ վնասներն իբր	30,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ կ'ալուածներ, վաճառք և կարասիք, նպաստաւոր պայմաններով և չափաւոր գներով։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակ ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիյէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամենոյի Պանդային դիմաց։

9 *Ընդհանուր գործակալք Թուրքիոյ* ՍԻՄՈՆ ՔԱՋՈՒՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

VIN & SIROP DE DUSART

Au Lactophosphate de Chaux.

Տիւնեատա պուլունան վէ էն զիեատէ չէօհրէթուար օլան հէքիմէրին թէհրիպէրիյէ անպարմամ տրը քի։ Տիւզար Շարապընտա վէ Շուրուպունտա, լաքթօֆոսֆատ տը չօ նամ էճզանրն երիմը հալսէ պուլունմասը, վիհնատի ինանսի իչին, հէր վագրը վէ հէր սինտէ միւթիտ օյմուգտա տրը։

Ղուշնար ըշսիկէ գատրնար իսթիմալ իթթիգէք ըրմտէ, մատուամարը վիճնատրինին պիլիմէսինտ գօպալրը վիրէհէրէրի չէ օղլ տա բուսուն, մ.զ.գէ հալսէ օյտուգարը վազրիտտա զուհուտա կէլմէքտէ օլան ինթիգրաբարընն վէ էմմօպէրինին տէգիրինին տաբիմ մուհիմ պուրբար, վէ պունարը պիտանպար իսղիրիրինտ, պիտրերի քէսպի գուվվէթ իչիւնքտէն պաղդա, պիտա վիբրանքէրի չօճուգարտտա իսհպար վէ տրեարէէ միւպէէա օյմպլրգ գօրգուտանտա պուլունմպրար, վէ տրը չըբարտրարնտա ասրը սպգը վէ գահամէթ չէբմէդիր։ Վէ պիմիրրերի չէբիլմէդիր։ Վէ պա մուալիճէէրը, սպգա, օղլուն, գալիճ, մէհարդ, վէ պոյնանտա պղոպաղընտա սէրբար վէ եարարար բէյտա օլան չօճուգարտա վիբրտիրինտ, բէք լօղ մէնգեաթր կէօրիլէմէկինտ չիրտէ եոգ տուր։

Մէկզիմ մուալիճէսի, սինինիսի ամրշ օլուա, վէ գանարը զայիֆէնմիշ օլան, վէ միսալ պղոպղալարուա միւպէեա, վէ բէք եօրիուն պուլունան տաէվիէր իսթիմալ իթթիգէրինտ, եէնիսէն քէսրի սրշէհէր վէ գուվվէթ իչիւմքտէ տիրլէր։

Կէօրաւա իլլէթինն մէտեթէա օղանար իչին տաիսի բէք իյի տիր. Ինքի, ապ ճիմէրտէ գունարան տէվիլանընա զայրէթ վիրիպ, վէ պինտէն ապչէ քէֆիֆիգտէ քէսրի գուվվէթ իթթիգիր։

Վէլէսալ, Իրզաս Տի-զար Շարապը վէ Շուրուպս, իրթհՀ ալդպ վէ հազվի Թասամ իչբուս կէսթիւրէտէկինտէն, քէմիգլեր, էզլեր, վէ գանարար, նիզամինտա քէնտի Թէչէքգիլարէրինտ տէվամ իտերլեր։

Պու մուալիճէ պուլունուր Փարիստէ Վիվիէն օղաղընտա 8 Նիսանէրօրու էճզահանէտէ, վէ սայիր նամամար էճզահանէլէրտէ։ A. C.

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՒԺԻ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՐՏԻՆ ՏՈՓԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆն է որ մինչեւ յարգ գտնուած է, կատարելապէս բաւական համար ուղղի հիւանդութիւններու, անդամալուծութիւն, դիւտութիւն, զառանցանք, առանական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առանական դժբախտ կորուստներ յառաջեկած ամէն գործարանական խանգարում։

Իր բուժէ գժուարամարսութիւնը, ջղային եւ արեան հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապառումն. կը կանգնուն կենսական դժբախտ ուժ կորուստ որ յառաջ եկած է ուեւէ պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սաստիկ հեռեւանց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմոլորելի եւ մեծագոյն է. Մեկամսագրութեան զգացումներն եւ սիրտանիշէ կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ։

ՏՈՓՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'տեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական եւ լիկորական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղղին կեդրոնական մշակման գոյացութիւնն է։ Ամենայն կորովը կը կենդանանուն մարգվոյն ամբողջ գործութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին ասալ հանգիստ եւ առատ առողջութիւն մը, պիտի որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Անարգելամ է, կը զատ եւ նը ճոխանի արիւնն եւ նոր առաւելութիւն ի գալասյ ուղղին, ջղային գրութեան եւ մարանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածման առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ ժամանակ յարատեւութեանց նշանաւոր յաւելումը եւ կորութեան եւ բարդութեան զգացմամբ մը այլ վարժութիւնն հիւանդք չատուց ի վեր կ... ... ... Պարտութիւնը վերանորոգուած է։ Ամբողջը հրապարակ կերպով կ'աւանդեալ։ Ուրեք պատմեր կանանաւորապէս կը կատարուի։ Գունը կը լինի հանգարտ եւ կազդուրիչ։ Դէմքը կ'ակի լենայ, ըլիտուքը կը գունաւորին, աչքը շողուն կը լինին, ժարթը պայծառ եւ ամբողջ գոյն մը կ'առնու, մարդը այժ կ'առնան։

Զգուշացէք սուտ նմանութիւններէ։ Տոքթոր Լալորի Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ... մեն դիշերուն մէջ որ բրիտանական կառավարութեան գրասենը կը կրնն ... բաւարարով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England բոլոր փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ գանգատաւոր եւ ստոյգակ կեղծիք։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչի քով։

2214 Մ. ԵՍՄՈՒԹՅԱՆ ԳԱՐՈՒԹՅԱՆ

Ընդհանուր ընդհանուր մեծարանց վարիսա. պահականորեն քով, կայարան Թարամաբէյ։ 95 եւ 97։

Marque de Fabrique

ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐ'ՈՆ

ՇՔԱԴՐԱՄ ստացած 1883ի Ամսդերտամի միջազգային ցուցահանդէսէն և 1889ի Բարիզի Տիեզերական ցուցահանդէսէն։

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՀԻՒԹ

խայծդանի, որուն Քարբ Բուռիլ յատկութիւնները կը պարունակէ, մինչդեռ խայծդանի մաս պատրաստութիւնք կոտորն Վէրնի հոտն ու համը միայն քիչ մը ունին։ Այս խայծդանի մէկ չափը պատիճի մը (թաբ-ի-ռ) բոլոր ազդեցութիւնը կ'ընէ։ Սակայն կարելի է օրը մինչեւ 20 Հմ կոտորն Վէրն առնուլ առանց վնասուելու, մինդեռ խայծդանի քսան պատիճք աղեաց վանդաւոր դրգռում մը յառաջ կը բերեն։

Անհանգիստ ուրիշ ազդեցիկ և մեծագոյն ախտ խայծդանի ուրիշ Բերէ պատրաստութիւններ, ԿՈՒՏՐՈՆ ՎէրՆի հեղուկը կը ծախուի սրուակով, մէկ ու կէս Ֆրանքի։ 20 լիտր ջուրի հետ խառնուելու բաւականաչափ։ Աւելի մեծ սրուակները 2½ Ֆրանքի։ 239

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILE — Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խրթումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար և այլն։

HOPITAL — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CELÉSTINS — Երիկամանց և միզուղիի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Դիապէթ), սպիտակուց—միզական (Ալբումինուրի)։

HAUTERIVE — Երիկամանց և միզուղիի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց—միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարսիլին վրայ։

Կը գտնուի դեղագործական Անգլիական մթերանոցն և Պոլսոյ բոլոր եղեգագործաց քով։ 2203

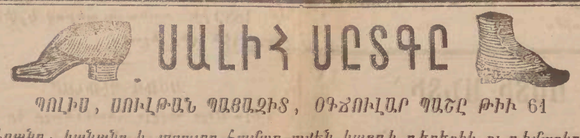

ՍԱԼԻՀ ՍԸՏԳԸ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ, ՕԳՇՈՒԼԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն կարգի դեղեցիկ ու դիմացկուն կոշիկներ կը պատրաստուին Ֆրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս խանութը դիմող յանախորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գներու ժամանութենէն։ 2 թիւէն 4 թիւ կոշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ ղրշ աւելի պիտի ըլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն։ 4 թիւէն 6 թիւի համար 5 ղրշի յաւելում մը պիտի ըլայ այդ տարբերութեան վրայ։

Ղրշ.	տեսակ	Ղրշ.	տեսակ
85	ամէն տեսակ կարով պօթին կալոշ	33	կնոջ մուճակ
52	սկարբին կարով	40	պալատական կալոշ
130	կալոշով մոկ կարով	70	կնոջ համար պօթին կալոշ
65	պօթին կարով	45	16 թիւէն մինչ 21 թիւ պօթին կալոշ տղայոց համար
80	մէստ կալոշ գամով		
140	ամէն տեսակ մոկ	150	թէլաթին և ուղտի մորթէ մոկ
160	փայլուն մորթէ մոկ	70	կէթա

Տղայոց յատուկ կոշիկներու 21 թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ ղրշի յաւելուած մը պիտի ըլայ։ Յատկապէս յանձնարարուած կոշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի ըլայ այս գնոյն վրայ։ 29 17—24

ԾՈՎԱՅԻՆ ԵՒ ՄԻՋԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՁԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԻԺԻ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Շ. ԼԷ ԲԼՏՐԻԷԼԻ ԼԷՐԻՍ Ան հատիկները, փորը քանակութեամբ առնուելով, քիչ ատենուան մէջ կ'անհետացնեն աւազն և քարը (մէզին հետ մէկտեղ քշուող միւս անուշեղի նիւթերն ալ)։ Ասով է որ այնչափ ազդեցիկ են վերոյնանակեալ հիւանդութեանց դէմ։

ԼԷ ԲԼՏՐԻԷԼ, ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 2218

ՄԱՏԱՍԱՐ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՅՈՒՆՈՅԹ ՄԷՋ. ՆՈՐՈՒՈՐՔ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ներմակ ընկած մազերուն գոյն, վերնիճ ու գեղկուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Վնաս թեր շուտ մը անհետացի կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցան ամենը որոնց մոիրագուն մազերի բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Կեղծ չէ, և ամենևին զեան մը չըներ։ Ինչ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենդանի մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր ԱՆԻՆ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻ Հմուշ նորոգիչն Նոր Նորոգողին։ (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Կը գտնուի Բարիզ ու Նիու Եօրք։ Կը վաճառուի ամէն սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անդրեացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւշիքեան Եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Գալաթիա Եիւքսէք քալտրրըմ Իտմոն Քարուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւշիքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա. Մեծ փողոց Թիւ 433, Իզմիտոյի անուշահոտութեանց վաճառատունը։ 2218

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	124,984
Պահեստի դրամ	» »	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն չէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԵՐԻՈ ՀՈՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Ց. ՍԱՐՔԻՍ
Գրասենեակ Աղտոնոլոբուլոյ Ռէկերոբիանց
Սթամբոլ, Պաղչէ-Գարու Թիւ 27 մաքսատան դիմաց։ 19